

D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1967 METAI, SAUSIO MĖNESIO 14 D. / JANUARY 14, 1967 / PART TWO NR. 11 (2)

Valeškos meno studijoje, Chicagoje, jau baigta Marquette Parko lietuvių bažnyčios išorinės sienos ir antroji mozaika. Čia vienas iš viršaus į instaliacijai paruoštą mozaiką, susidedančią iš atskirų sekcijų. Šv. Kazimieras ant balto žirgo veda Lietuvos kariuomenę į pergalę. Plevėnuojančiose vėliavose Lietuvos herbas ir Gedimino stulpai.

Valeškos meno studijoje apžiūrima mozaika — šv. Kazimiero stebuklas prie Dauguvos, kuri netrukus bus įstatyta į šv. Panelės Marijos Gimimo bažnyčios vakarų pusės lauko sieną. Prie mozaikos fragmento iš kairės į deš.: dail. A. Valeška, D. Mackuvienė, parapijos klebonas prelatas V. Černauskas, dail. Bronė Jemelienė ir kanauninkas V. Zakarauskas. Nuotraukos P. Petručio

Kertinė Parasė

NEUŽSIKASKIM PATYS SAVĘS

Įrengus Washingtono, tautinėje Amerikos katalikų šventovėje, Šiluvos koplyčia, buvo pasidžiaugta, kad tai bus paminklas, kuris šimtmečiais garsins katalikiškos lietuvių tautos darbą Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Koplyčios paveikslai, vaizdai, užrašai — visa tai paimta iš Lietuvos religinio gyvenimo. Čia ir Šiluvos Dievo Motina, čia Lietuvos stebuklingųjų Marijos paveikslų galerija, čia ir šv. Kazimieras Lietuvos Globėjas, bažnyčių ir kryžių siužetai, Lietuvos krikšto ir dartinės Golgotos vaizdai. Visa tai įamžinta ne vien tik šiandieninių lietuvių pasigėrėjimui ir pasididžiavimui, bet ir būsimųjų kartų akivaizdai. Tai nebyliai, tačiau garsiai bylojanti liudininkai, kad lietuvių myli ir gerbia Mariją, kad savo tikėjimui išlaikyti yra sudėję didelį auką.

Tačiau ne vien Šiluvos koplyčia yra lietuvių istorinis paminklas ir jų buvimo Jungtinėse Amerikos Valstybėse liudininkas. Lietuvių katalikų tikėjimo ir prie jo prisirišimo paminklai yra išmėtyti po visą Ameriką. Tai lietuvių triušų, prakaitu ir lėšomis pastatytos bažnyčios. Jas statydami, lietuvių katalikai norėjo turėti savas šventoves, kuriose girėtų Dievo žodį gimtąja kalba. Pabrėždami, kad čia lietuviška šventovė, jie stengėsi bet kuriuo būdu tai įamžinti, pvz. lietuviškais ant kartinio akmens, įrašais bažnyčios fronte, pačioje šventovėje. Daugelyje jų rasime Kryžiaus Kelių stotis su lietuviškais užrašais. Lietuvos Globėjui šv. Kazimierui pavedė Amerikoje net 20 bažnyčių, o ir kitose būtinai yra jo altorius ar bent paveikslas, statula. Nevengta tautinių ženklių: Gedimino stulpų, Vyčio, tautinių formų papuošalų. Visa tai turėjo byloti ateinančioms kartoms ir patiems amerikiečiams, kad čia lietuvių darbai, čia lietuvių bažnyčios.

Su apgailestavimu tenka konstatuoti, kad ne vienoje vietoje, remontuojant, dekuojant ar atnaujinant bažnyčias, dingsta jų statytojų lietuviškos sąmonės paminklai ir ženklai, pranyksta lietuviški įrašai ir papuošalai. Nykimo pavojus šiuo metu didėja dar ir dėl to, kad prisitaikant prie naujų liturgijos reikalavimų, ne vienoje bažnyčioje bus perstatyti altoriai, pakeisti paveikslai. Sąmoningai kai kam bus pagundos panaikinti paskutinius tos ar kitos bažnyčios lietuviškuosius liudininkus. Gal kai kurie lietuviški užrašai yra sudėti ir netaisyklinga kalba, gal tie ženklai nėra meniškai, tačiau vis tiek jie saugotini kaip istoriniai dokumentai, kaip ano meto bažnyčios statytojų valia, kaip autentiškas jau praeities laikotarpio portretas.

Amerika yra visokių laisvių, taigi ir religinės, šalys. Amerikos valdžia ir visuomenės nėsistebi, kad įvairių tautų bažnyčios ir kiti pastatai (mokyklos, salės) turi lietuviškus vardus ir užrašus. Dėl to niekas neprotuoja, nedraudžia to daryti. Priešingai, pastebėję bet kurios tautos savitumus, atspindinčius jų viešuose pastatuose, dar pagiria ir pasidžiaugia, kad tuo būdu pajavirinamas ir praturtinamas pačios Amerikos kultūrinis portretas. Pavyzdys Chicagoje Marquette Parko ar Maspetho lietuviško stiliaus bažnyčios, kurias amerikiečiai lanko, kaip gražias ir tipingai lietuviškas, jas geria, jomis džiaugiasi. Jei tad kiti įvertina, kodėl patiems nusipiginti ir bijotis pasirodyti su savo tautiniais ženklais. Lietuviška visuomenė, dažnai nežinodama tikrosios padėties ir priežasties, meta kaltinimą Amerikos vyskupams, manant, kad jų įsakymu tai daroma. O tuo tarpu čia kalti ne vyskupai, bet patys lietuvių, bažnyčių vadovai ir komitetai. Dagei lietuvių lygiai nesuprantama, kodėl lietuviškoje bažnyčioje, garbingoje vietoje yra pastatomos Amerikos ir Popiežiaus vėliavos, o lietuviškajai lietuviškoje bažnyčioje vietos nėra. Vėliavos visos gerbtinos, visos lygios ir visoms lygi vieta bažnyčioje, jei šiame krašte tai įprasta.

Amerikoje gyvenantieji lietuvių katalikai galėtų pasimokyti iš airių. Jie jau daug metų, kai atsikėlė į Ameriką, tačiau savo katalikiško krašto papročius neužmiršo ir jų neatsisakė. Dar daugiau: jie visais Amerikos katalikybei davė aiškią atspalvį. Airijos apaštalias ir šventasis yra tapęs ir Amerikos katalikų šventuoju. O Airijos ženklas — keturialpniškas dobilas yra ne vienoje ir amerikiečių bažnyčioje. Jei tad kitos tautos brangina ir vertina savo tautos tradicinius ženklus, kodėl mes lietuvių turėtume lyg ir gėdytis savųjų?

Lietuviai katalikai šiame krašte ir visame laisvajame pasaulyje turėtų daugiau budėti ir rūpintis, kad vyresniosios kartos lietuviškais palikimas bažnyčiose ir toliau išliktų, kad jis nemenkėtų, bet kad jį papildytų ir naujosios kartos kūrybingu savo įnašu.

J. S.

DIDŽIAJĄ ŽINIŲ RIETUVĘ SUKROVUS

Lietuvių Enciklopedijos XXXV tomą pasitinkant

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA XXXV t. 2 — žvirzdys, red. J. Girmius. Lietuvių Enciklopedijos leidykla, 1966. 496 psl. in 8°.

Sulesiota — apdorota

Maždaug prieš keturiolika metų nedaug kas tikėjo, kad tremtyje bei emigracijoje gyvenanti tautos dalis įstengs išleisti savo enciklopediją, kurios savame krašte per dvidešimtmetį laisvės metų ne įnešė, vos tik ketvirtinį įtesėjo. Tada daugelis manė, kad tebus perspausdinta Lietuviškosios Enciklopedijos išleistieji tomai, o gerų geriausia pridėtas vienas ar du. Pasirodė, kad su LE VIII-ju tomu pasibaigė anksčiau leistoji, o ji nesustojė ir šiandien galime pasidžiaugti paskutiniu tomu, išskyrus Lietuvai skirtąjį, kuris ruošiamas atskiro redaktoriaus (dr. V. Maciūno) ir pateikti visi šiam reikalingi bendradarbiai; jis turės pasirodyti 1967 pavasarį. Vienu žodžiu, LE pateiktųjų redaktorių užbaigta, sulesiota ir žinių rietuvė apdorota. Ne viskas čia pilnai gal sulasyta, ne viskas gal buvo patenkinamai apdorota, joje šio ar to trūksta, bet darbas atliktas, ko ne laisvi padaryti neįstengėme.

Žodis ir žemaičiai

Šį LE tomą apžvelgti tenka pradėti žodžiu, nes ta sąvoka būdinga žmogui ir lietuviui, kuriam žodis nuteka į pačią žmoniškosios didybės baigmę, būtent į paskutinę raidę. Ir žodį aptarė L. Dambriūnas. Tam žodžiui priedurą tikė-

Šiame numery:

- Neužsikaskim patys savęs.
- Lietuvių Enciklopedijos XXXV tomą.
- Jonas Aistis apie Venecijos atsiminimus.
- Senieji meistarai Čiurlionio galerijoje.
- Charles Angoff eilėrašciai.
- Patyres kūrėjas, naujas poetas.
- Florencija, potvyniui praūzus.
- Dėl Lituanistikos instituto steigimo sumanymo.
- Studijos apie katalikiškąsias mokyklas Amerikoje.
- Modernioji sielovada.
- Nauji leidiniai.
- Kultūrinė kronika.
- Moterų gyvenimas.

jimuose ir papročiuose parašė A. Mažiulis, išskeldamas, kaip lietuvis žodį saugojo ir įvykdavo, nežiūrint, kaip sunku tai būtų; dažnai ir mirtis lietuviu nuo pažado neatleisdavo, nes mirdamas žmogus įprašydavęs žodį tesėti. Toliau tas pat L. Dambriūnas aptaria žodžių darybą ir žodžių santykį sakinyje. Visi šie trys L. Dambriūno straipsniai ne vienam bus nauji, o kartu praskleis bei leis suprasti, kas yra pats žodis ir pati žmogaus kalba. Žodį savaip dar pratęsia ir iškelia, tiesiog vainikuoją prof. A. Salys žodynu, kuriam LE skyrė visą 20 psl. Šiame straipsnyje apžvelgiama žodynai ir jų žodžiai, apžvelgta ir kaip tas lietuviškas žodis, piktnaudojamas maskviniiais naujadarais, būtent tokiais maskoliškais vertiniais, kokie lietuvių kalboj yra biaureshnės piktžolės, nei seniau buvo lenkiškėji. Jis čia sumini tokias maskvines atmatas kaip buožė, buožiauti, pravaikštas, užaštrinti dėmesį, pavienininkas, aukštybinis namas, įsisavinti dirvožemį, priešakinė moteris, kuri parašoma šalia priešakinės kiauulės, priešakinės kiauulinės... Tik gaila, prof. A. Salys dar nepažymėjo, kad šiandien Lietuvoje dabar šis priešakinis turi ir labai neįprastas reikšmes, pvz. priešakinis veikėjas (vagus) priešakinė išmintis (kvallystė), dabar jis priešakinis (sutrikusio proto ir psichiatrinėje ligoninėje), priešakinis brolis (vagišius rusas), priešakinė komjaunuolė (iš Kazakstano grįžo nėsčia arba ruso išprieivartauta), priešakinis mokslas (propagandinė pasaka), priešakinis (beždžionė, Marksas, Engelsas, Leninas) ir t. t., o atgyvena reiškia visokią dorybę, kultūrą, laimėjimus, laisvę ir pn. Taip pat šiame žodynu straipsnyje prof. A. Salys plačiai apžvelgė lietuvių žodyną raidą ir iliustruotas K. Sirvydo, P. Ruigio, Brodovskio, Poškos, K. Būgos ir kt. žodynu viršeliais, ištaisais jų puslapiais. To-

J. DZIUGELIS

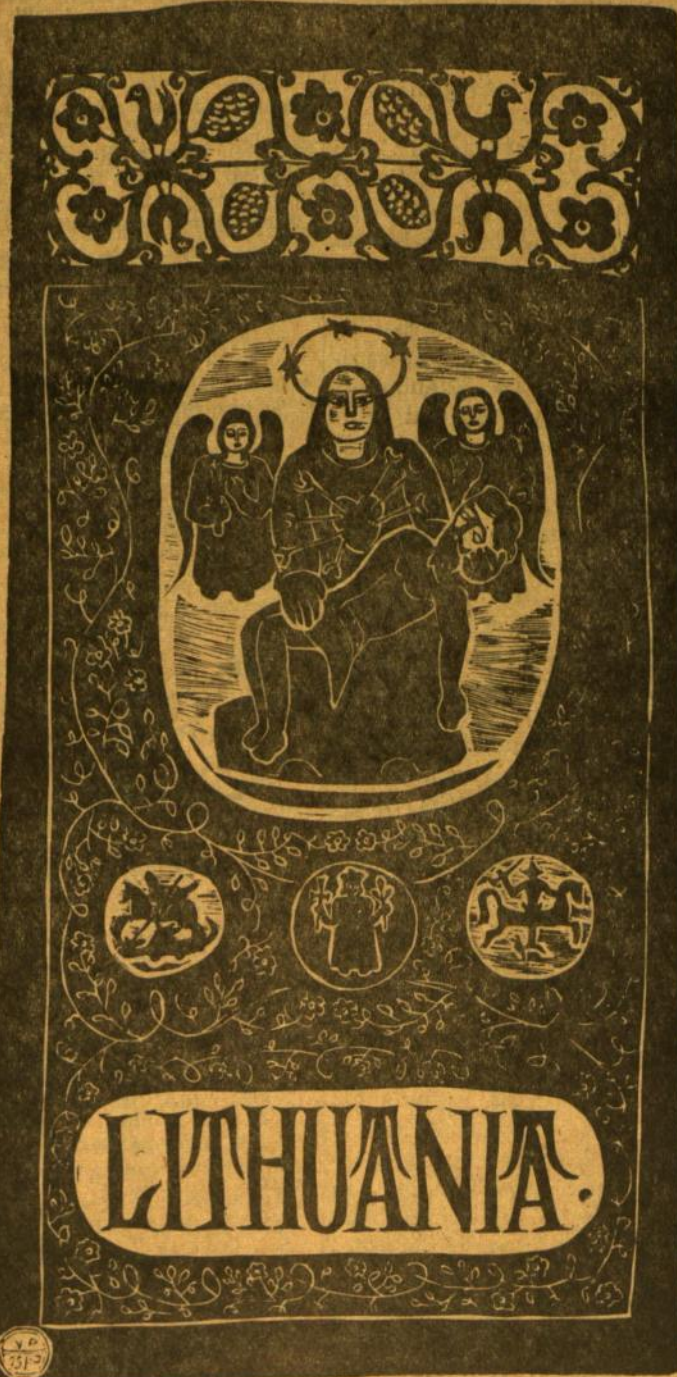
šios plačios ir geros žodynu apžvalgos iki šiol mes dar neturėjome. Taip pat prof. A. Salys pabėrė ir kitus labai reikšmingus kalbos ir istorijos darbus. Jo zanavykai, žemaičiai ir Zygimantas nėra eilinis įna-

laikyti Zygimanto vardą. Mūsų istorikai dažnai šį Kęstučio sūnų rašė ir vadino Zigmantu, neišskiriant nė A. Šapokos red. Lietuvos istorijos. Pasirodo, kad jis prieš krikštą dėvėjo Zygimanto vardą, kuris jam ir liko. Tos išvados priejo ne tik prof. A. Salys, bet ir prof. S. Sužiedėlis, kuris rašė šį Kęstutaitį. Antra, Zygimanto vardas išlikęs dar šiandieninėse pavardėse, kaip Žygas, Žygelis, Žygaitis (iš čia ir Zygaiciai), o antrasis — Mantvydas, Vilmantas ir t. t. Taip pat vardas buvo žinomas ir prūsams.

Zygimantai ir Žalgiris

Lietuvos istorijai šiame tome daugiau medžiagos kaip kituose. Prof. Z. Ivinskis, taip pat pats žemaitis, visą istorinį svorį sudėjo į žemaičius, aprašė išskeldamas jų kovas su Ordinu ir jų reikšmę Lietuvos valstybės raidoje bei likime. Straipsnis iliustruotas 1526 B. Wapowskio žemėlapiu dalimi. Senuosius žemaičius pratęsia atskiri dar straipsniai: Žemaičių kunigų seminarija (P. Jatulis), Žemaičių vyskupija, jos sinodai (R. Krasauskas), Žemaičių batalionas (K. Ališauskas), Žemaičių šaulių pirmasis batalionas (A. Pocius) ir Žemaičių studentų S. Daukanto d-ja. Iš kitų prof. Z. Ivinskio straipsnių minėtini: Zivibutas ir Zvilgotas. Pirmasis 1219 dalyvavo su Volyne sutartį sudarant, o antrasis žuvo XIII a., kurio bijodami Rygos gyv. 1205 sutiko jį net už vartų ir vaišino.

Prof. S. Sužiedėlis pateikė visus Zygimantus (Kaributaitį, Kęstutaitį, abu Jogailaičius — Senąjį ir Ž. Augustą). Apie juos iki šiol ne visi plačiau žinojome, nors Lietuvos istorijai buvo svarbūs. Idomus, bet mūsų daugieliui veik nežinomas, buvo Zygimantas Kaributaitis, kurį Vytautas siuntė į Čekus savo vietininku ir atskirų jų sričių buvo išrinktas karaliumi. Šis Algirdaitis yra dalyvavęs Žalgirio kautynėse, gal būti ir Konstancos bažnytiniam suvažiavime, vėliau šventosios kautynėse; čia pateko į nelaisvę ir, atrodo, buvo nužudytas (nunuodytas?). Ir šiandien čekai tebesididžiuoja

Viktoras Petravičius

Lino raizyns

(Nukelta į 2 psl.)

ZINIŲ RIETUVE SUKROVUS

(Atkelta iš 1 psl.)

Lietuvos tarka ir Zygimantu Kaributaičiu, nors mes jį dažnai primirštame, nes lenkų istorija jį suniekino. Zygimantas Kęstutaitis, kuris lenkų sukurstytu perversmu įsėdė į švitrigailos valdomą Vilnių (ir visai priešinosi lenkam), mūsų istorikų ne buvo patraukęs dėmesį. Jei anksčiau Zygimantas Kęstutaitis buvo niekam neužklūvus ir mažai lenkam žinomas, bet vėliau, atrodo, lankstus, todėl lenkai jį nepasitikėjo. Pagal vokiečių šaltinius, šis Kęstutaitis buvo tikrai kietas ir nenorėjo lengvai dalintis valdžia, kas nepatiko įvairiems valdžios geismui ribos neturintiems didikams ir bajorams, todėl ir buvo nužudytas. Šis Kęstutaitis, paskutinis šios giminės atstovas Lietuvos soste, ir, nežinant labai susipynusių reikalų, įstengė Lietuvai išlaikyti savarankišką ir garbingą. Su Zygimanto Kęstutaičio įsėdimu Vilniaus soste iškyla ir Laurynas Zaremba, lenkų pasiuntinys Lietuvai, sukta ir negarbingas intrigantas, studijų metu pasižymėjęs vadyba, nes nukniakė Mykolo Zygimantaičio brangų diržą. Žinoma, tokios "aukštos" moralės lenkų didikas tiko į visus kraštus pasiuntiniu!

Nemažiau įdomūs ir kiti du Zygimantai (Zigmantai), nes prof. S. Sužiedėlis ir jį juos pažūrėjo naujai, bet ne per lenkiškos istoriografijos bei istoriosofijos akinius. Abu jie dideli buvo Lietuvos ir Lenkijos valdovai. Ir ypač įdomus Zygimantas Augustas, kuris buvo pamėgęs Vilnių ir vedė Barbarą Radvilaitę, tuo pačiu parodydamas lenkam, kad jis yra savarankiškas valdovas, o ne lenkų didikų pastumdėlis. Toliau jį iškėlia santykiuose su Maskva ir įjungiant Livoniją. Įdomios ir šio valdovo prarastosios reformos, kurias dar atskirai (Zygimanto Augusto valakų reforma) aptaria prof. Z. Ivinskis. Išskeltina dar prof. S. Sužiedėlio žiemgala, bet trūksta jį kalbos.

Naujai, nors palyginti ir trumpai, prof. J. Jakšto duotas žalgirio mūšis. Straipsnis įdomus, nes panaudotas ir 1963 vienas šaltinis, kuris tariamąjį lietuvių pasitraukimą aiškina taktiniu kautynių manevru. Gaila, kad mes pasiėmę lenkų įpirštą Grunvaldą (prie jo buvo Lenkijos daliniai!), išsivertę žalgiriu, visur su juo nešiojame. Visų kraštų istorijoje šios kautynės žinomos Tannenbergo kautynių vardu, nes visas kautynių spūdis buvo prie Tannenbergo vietovės: jis buvo nukreiptas į lietuvius, ką paliudija ir dabar atlikti kasinėjimai. Lietuvių šiose kautynėse daugiausia ir žuvo, bet Vytautas savo kautynių taktika jas laimėjo. Ar ne laikas būtų pradėti atitaisyti istorinė tiesa ir jas vadinti tikruoju vardu? Pagaliau, kaip jas angliškai duosime įprastiniu ir tikru vardu, ar lenkiška falsifikacija? Toliau prof. J. Jakštas dar rašo apie Zigmantą Liuksemburgietį, čekų tautos didvyrį J. Žičką, kuris pats dalyvavo Tannenbergo (žalgirio) kautynėse.

Prof. K. Avižonis ateina su gausiu istorinių straipsnių krūviu, nors ne kiekvienas, mažiau Lietuvos istoriją pažinusiems, atrodo, mus liečia. Jis platokai rašo apie Lietuvos valdovą Zigmantą Vazą, žemės teismą ir žemės teisėją, taip pat Zitomirą (su R. Krasausku), Zalzniką, Žirovicus, Zborovo taiką, Zapolės paliaubas, Zaporozę, zapadnikus, Zaslavlį, Zvenigoro-dą ir kt. Toliau dar visa eilė pavardžių: Zaluskiai, Zamojskiai, Zaruckiai, Zaslavskiai (Gedimainčiai), Zavišos, Zborowskiai, Zebrzydowski, Ziemoviai, Zlokiewskiai. Visi jie dabar prikelti Lietuvos istorijai: vie-

ni jų dėvėjo svetimas pavardės ir dirbo Lietuvai, o kiti daugiau ar mažiau su Lietuvos istorija susiję.

Toliau su Lietuvos istorija susiję ir tokie straipsniai, kaip žirgynas (Z. Ivinskis, A. Verbickas), žemės reforma (V. Manelis), žemaitukai (B. Vitkus), nes tai vienintelė savo arklį veislę, ir žemaičių plentas (J. Gimbutas), gen. S. Žukauskas (K. Ališauskas) ir žydai (Pr. Pauliukonis, A. J. Greimas ir A. Mažiulis), kurių istorija ir likimas reikia mums plačiau pažinti. Jie ilgai buvo mūsų valstybės gyventojai, naudojami plačia autonomija, Lietuvoje gimė ir išaugo daug jų visuomeninių, mokslo, literatūros, meno ir kultūros atstovų. Paskutinės okupacijos nuosirdžius žydų ir lietuvių santykius buvo apjaukusios, nors okupacijos metu lietuviai dažnai padėjo ir gelbėjo žydus, todėl ne vienas ir nukentėjo. Užtenka prisiminti, kad juos gelbėjo mūsų vyskupas, kunigai (pvz. kun. J. Zelvyys, Sv. Antano par. klebonas Kaune), vysk. V. Brizgijo pavedimu veikė buvę kapucinių broliukas Goštautas, vėliau gestapo suimtas ir likęs gyventi Vokietijoje (jį ir dabar tebešelpia žydai), šiaip žmonės, pvz. prof. J. Žilinskis išsivežė dvi žydžiukes ir tremtin, Vytauto D. Kultūros Muziejuje buvo slepiami keli žydai dar 1944 VII ir t. t.

Mūsų istorijai priklausė dar būrys svetimųjų istorikų ir šiaip asmenų: Zecchini (Z. Ivinskis), Zieliński (A. Rukša, P. Jatulis), Zajczkowski (Z. Ivinskis), Zeifert (H. Nagys), Zivier, žydų kilmės (Z. Ivinskis), W. Ziesemer (Z. Ivinskis), kuris ruošė be istorinių leidinių ir Preussisches Woerterbuch, na, ir E. Zechlin (Z. Ivinskis).

Zietela, Zarasai, Zydkiemis ir Zagarė

Mažoji Lietuvos istorija, kaip ir kiekvieną kartą, tikrai gausi. Daugiausia jos pateikia Romoje gyvenę istorikai, ištraukdami daug ką nauja iš archyvų, kurių anksčiau nebuvo dar pažindinę dulkių. Tiek kun. dr. P. Jatulis, tiek kun. R. Krasauskas mūsų parapijų ir kitai vietovių istorijai buvo ir liko nepamainomi, nors jų geografinė daliai visur veik talkino A. Bendorius, kartais ir vienas tas vietovės rašęs. Iš jo gausios plunksnos dygo: Zagarai, Zvirgždaičiai, Zvyriai; su kun. dr. P. Jatuliu ir kitais: Ziobiškis, Zarasai, labai gausiai dar iliustruoti, o priede su Zarasų operacija, arba 1919 kautynė-

J. R. Brascassat

Išsilaisvinęs bulius (Ciurlonio galerija)

Jean Baptiste Oudry

Šuo, sumedžiojęs antį

(Ciurlonio galerija Chicago)

mis (K. Ališauskas), su kun. R. Krasausku ir kitais: Zagarė, taip pat gausiai iliustruota (dar su K. Naudužu ir J. Raukiu), Ziežmariai, Žasliai (dar su B. Pupalaigiu), Židikai (dar su Z. Ašokliu), iliustruoti ir M. Pečkauskaitės - Šatrijos Raganos paminkline koplyčia, kurią projektavo arch. J. Mulokas, Zeimelis ir Zeimiai. Vieno kun. R. Krasausko Zapyškis, iliustruotas senąja bažnyčia ir legendine briedžio galva, kurio prieduru eina prof. St. Kolupaļos vandens matavimo stotis, Zai-ginys, Zarėnai, Zem. Naumies-tis, Zelva (su prof. J. Puzinu), Zem. Panemunė ir (su Gimbutu) Zvingiai; Zemaikiečiai atitekęs kun. prof. St. Ylai o Zalioji sulasiota V. Zemaičio su redakcija. Prūsos įvairias vietoves, kuriai mes reiškjame teisių, paruošė M. Nauburas. Iš jų minėtinos: Zabynai, Žargiliai, Zydkiemis, Žiliai, Zintai (su J. Puzinu) Žlabyčiai, Ziokai ir Žirgūnai.

Vilniaus srities ir tolimesnės apylinkės vietoves paruošė V. Kulbokienė. Tai Zaliasis tiltas (Vilniuje), Zvejai ir Zvėrynas; Zabarninkai, Zulavas (J. Pil-sudskio tėviškė), Žirmūnai, Žiupronys, Žadiškės (Jėzuitų kolegija — P. Rabikausko), Zelva (ir Stp. Kolupaļa) ir Ziete-la. Paskutinei vietai sutelkta nemaža medžiagos, nors šiai, beveik, numarintai ir prievarta nutautintai lietuvių salai pakankamai neduoti ir nepaaiškinti žiaurios tikrovės duomenys. A. Vidugiris (Kai kurios Zietelos tarmės ypatybės, Lietuvių kalbotyros klausimai II, 1959, 196 p.) rašo, kad 1957 berado vos

Proistorė ir etnografija

Šiuo kartu proistorės labai maža. Prof. J. Puzino duoti: Zervynas, kuris yra susilaukęs savos monografijos, Ziegdžiriai ir Zvirbliai, o žalvario amžius — bendra, bet ne Lietuvos apžvalga, kuri bus Lietuvos to-mė. Taip pat dar proistorėi pri-klauso Zardė (M. Nauburas) ir kun. J. Ziogas. Senajai lietu-vių religijai duoklė maža: prof. dr. J. Balio Žemės gerbimas su žemyna ir žemininku ir A. Mažiulio — žmonių aukos, Zvėrinė. Etnografijos šiame tome daugiau derėta. Dr. J. Gimbutas parašė: žardų, žardinę (abu statiniai mažai kam bežinomi), židinį ir žvejų sodybas, kurios dažnai buvo primiršamos atskirai kur nors duoti. Pažymė-tina, kad jos ir gausiai iliust-ruotos, nors teduotos žvejo straipsnio prieduru. Šiaip etno-grafijai šiuo kartu A. Mažiulio dar duota: žaidimai, žaislas, že-berklai, atrodo pirmą kartą bandyta juos sisteminti, žiedas (pvz. iš proistorės su svastika), žuvavimas (su J. Matusu), žvagučiai (iliustruoti proisto-rės arklų kapu ir kt.) ir žvakė bei žmona. Čia griaua dr. M. Anyso straipsnį (Moterys 3 1965) ir kitų pasenusias nuo-mones, kad prūsų ar lietuvių seniau žmona - moteris buvo tik tarnaitė ar vergė, išskeldamas, kad 1219 lietuvių moteris dalyvauja jau valstybės sutartį sudarant ir t. t. Taip pat duotos ir trijų svarbių etnografų biografinės, A. Zweck, M. Zna-

mierowska - Pruefferowa (gimusi Kybartuose) ir V. Žilėno. Taip pat žymu ir žlugtas (senasis skalbimo būdas).

Ziburys, Zinyčia ir Zidynys

Šiam tome mokslo įstaigas ir jų sambūrius praskleidžia: Žemės ūkio tyrimo įstaiga (J. Šumskis), Žemės ūkio akade-mija (V. Manelis), prie kurių reikia jungti: Zibinto aukštesnioji prekybos m-klā (1945—47; J. Varanavičius) ir Ziburys (P. Dambrasukas). Ši švietimo d-ja verta visų dėmesį, nes dar rusų metais įsteigė Marijampo-lėje mergaičių vid. m-klā, ku-

P. SILEIKIS, O.P.

Ortopedas, Protezistas
Aparatų-Protezoal. Med. ban-dazai, Spec. pagalba kojomis (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDJOS TEHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel. PR Prospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-5, Seštad. 9-1

DR. ANNA BALIJUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGŲ
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val. kasdien 10-12 val. ir 7-9 v. vak. Seštadienis 10-1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligonius priima susitarimu.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WA 5-5076
Rez. tel. 239-4683

DR. K. G. BALUKAS

AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Road (Crawford (Medical Building) Tel. LU 5-6446
Pirma ligonius pagal susitarimą
Jei neatliepia, skambinti HU 8-3222
Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel. PR Prospect 8-1717
Resid. 3241 West 66th Place
Tel. R. Republic 7-7868

DR. S. BIEŽIS

CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadienis uždaryta. Antradienis ir penktadienis vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS

PLAUCIŲ IR VIDAUS LIGŲ
2891 West 63rd Street
Kampas 63-čia ir California
Val. kasdien nuo 6-8 val. vak. Seštad. 2-4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Resid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS

Inkstų ir šlapumų takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Tel. ofiso HE 4-5849, rez. 386-2233

PETER T. BRAZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr., penktad. 1-5, treč. ir šešt. tik susitarimu.
Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225

DR. S. ir M. BUDRYS

GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirmad., antr., ketvirt. ir penktad. 9-11 val. v. p. p. 6-8 val. Prilimnėja tik susitarimu.
Ligonius priima pagal susitarimą.
Ofs 735-4477; rez. PR 8-6960

DR. E. DECKYS

GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGŲ
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą.

rios labai reta 1908 nuotrauka drauge idėta su dir. P. Kriaučiūnu, kun. M. Gustaičiu, kun. Uogintu, mkt. Aleksa ir kt. Iš kitų kultūros dr-jų minėtinos: zitietės, daug nuveikusios dar rusų metais, Žiburėlis nuo 1893 šelpęs mokslus einantį jaunimą (J. Audėnas), Želmuo 1886—1915 Paryžiuje (A. Mažiulis), Zagrė, turėjusi labai didelės reikšmės prieš I pas. karą ne tik ekonominės, bet ir kultūrinės (P. Pauliukonis ir red.), Zaidras, Žalgiris (nėra šiuo vardu 1921 Pandėlio ūkinės), Ziežirba (J. Sonda), Zibintas, Živilė (Br. Balsaitytė ir V. Valiūtė - Čepaitienė); spaudos — Zinija, išleidusi daug knygų,

Zinynas 1914 (Vilniuje), Žai-bas, Žiburių spaudos b-vė, lei-džiantis Tėviškės Žiburius (P. Gaida); Zvaigždikis (teatras) ir Žmogaus globos d-ja, kurią mėgsta dabar kelkti okupantai. Iš mūsų ūkinių dr-jų įteko: Že-mės bankas (J. Pažemėnas), Žemės ūkio rūmai, kurių geru žodžiu taip pat nemini okupan-tas (Ign. Andrasūnas ir Br. Povilaitis), žemės ūkio mokyk-los (Br. Povilaitis), žemės ūkio parodos (su 1911 Marijampo-lės parodos nuotraukomis; Br. Povilaitis), žemės ūkio organi-zacijos, žemės ūkio d-ja, Žu-vis (1934—40) ir kt.
Spaudos šiai raidei daug de-(Nukelta į 5 psl.)

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei ne-atliepia skambinti MT 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1-8 ir 6-8 val. vak. Sešt. 12-3 v. p. p.
Trečiadienis uždaryta.

Ofiso tel. PR 8-2220
Namu — rez. PR Prospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGŲ
2656 West 63rd Street
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 12 iki 3 v. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. nuo 1 iki 4 val.
Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960

DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasdien nuo 6 iki 9 v. vak. Sešt. nuo 9 iki 13 val. ir 9 v. susitarimu.
Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 5-7278

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
8844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1-4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta.
Tel. GRovehill 6-1595

DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
8058 So. Western Ave.
Chicago, Ill. 60620
Valandos: 9-12 ir 7-9 v. v. pagal susitarimą. Iškyrus trečiadienis uždaryta.
Ofiso ir buto tel. OLYmpic 2-1381

DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7 Trečiad. ir šeštad. tik susitarimu.
Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281

DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGŲ
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketv. ir penkt. nuo 2-4 ir 6-9 ir pagal susitarimą.
Tel. REliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
(Lietuvių gydytojas)
3925 West 59th Street
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-1 v. p. p. 6-8 val. vak. Seštad. 12-4 val., trečiad. uždaryta.
Tel. ofiso ir buto OLYmpic 2-4159

DR. P. KISELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak. Iškyrus trečiadienis.
Seštadienis 12 iki 4 popiet
DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6-8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168
Rez. tel. 239-2919

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą
Ofiso PR 8-7713 Rez. PR 6-4733

DR. A. MACIJUNAS
CHIRURGAS
2858 West 63rd Street
Valandos: pirmad., ketv. 5-8 val., antrad. ir penktad. 1-4
Prilimnėja tik susitarimu.
Ofiso HE 4-1818 Rez. PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė — vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. vak. Sešt. 9 v. r. — 3 v. d. d.

DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
SPEC. VIDAUS LIGŲ
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 val. p. p.
Iškyrus trečiadienį

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. h. šešt. 8 v. r. iki 5 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDIJOS LIGŲ
2745 West 69th Street
Prieš Šv. Kryžiaus ligoninę
Val.: pirmad., antr., ketv. penkt. nuo 9 iki 12 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Seštad. nuo 2-4. Trečiadienis ir kitu laiku susitarimu telefonu:
Telef. REpublic 7-2290

DR. ANT. RUDOKAS, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius. Keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., VA 7-7381
Val.: 1 v. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadienis uždaryta; seštadienis nuo 10 v. r. iki 1 val. popiet

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ PŪSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
Ofisas 2454 West 71st St.
Val. antrad. nuo 2-5 popiet ketvirtad. nuo 6-8 vak.
Ofiso telef. 776-2880
Rez. telef. PR 9-6730

DR. ALDONA SIMKUS
AKIŲ LIGŲ IR CHIRURGIJA
PRITAIKO AKINIUS
15542 S. Cicero, Oak Forest, Ill.
Kabineto tel. 687-2020
Namu tel. 839-1071
Vizitai pagal susitarimą.

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v. antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Ofisas. 2750 West 71 Street
Telefonas 925-8296
Valandos: 3-8 v. v. penkt. 10-12 v. r., 2-8 val. vak. Sešt. 1-4 v. v. Sekmad. ir trečiad. — uždaryta.
Rez. tel. WA 5-3099

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGŲ
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PR Prospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. v. Seštad. 2-4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6189
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Prilimnėja ligonius tik susitarimu.
Val. 2-4 p. p. ir 6-8 v. v. antr. ir treč. ir šeštad. uždaryta.
Telefonas — GRovehill 6-2823

DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKUŠERIJĄ IR MOTERŲ LIGŲ
2524 West 69th Street
Valandos: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. vak. Seštadienis 1 iki 4 val. Trečiadienį uždaryta.
Tel. PR Prospect 6-9400

DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6648 S. Albany Ave.
Val. pirm., antrad., ketv. 6-8 v. vak.; penkt. ir seštad. 2-4 popiet
Kitu laiku pagal susitarimą
Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3156

DR. F. G. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val. 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal susitarimą
Ofiso tel. 767-2141. Namų 636-4856

DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val.: pirm. antrad., penktad. 1-4 ir 6-8 v. v. ketvirtad. 5-8 v. v. Seštad. 10-12 v.

PRIEDĖLIS PRIE ATRADIMO

JONAS AISTIS

A. Venclova pagaliau susi-pranta ir bando pilti dar po vieną, specialiai besikreipdamas į R. Juknevičių: Juknevičau, gerk, tu gi mėgsti! O šis kvaivali tėsiošys ir atsprasinėja, girdi, gal jau bus gana... Režisierių - menininkų šios lapės vaisės supurtė iki padugnių.

Pulgis Andriūsis

Lietuvoje pasirodė Antano Venclovos atsiminimų knyga, pavadinama "Jaunystės atradimas". Tame joje atradime knibždėte knibžda aibės išradimų, lakavimų, šmeižtų, iškraipymų, bet palikime tai laikui, kuris vienas pažęgs anų laikų pelą atskirti nuo grido...

Autorius atsiminimų pasirodymą aiškina ir teisinga sekančiu būdu: "Aš ilgai nesirengiau rašyti tokių knygų. Bet, prieš kelerius metus sunkiai susirgęs, pirmą kartą neteoriškai supratai, kad niekieno gyvenimas nėra amžinas. Štai kas privertė mane, kai kuriuos darbus atidėjus į šalį, užrašyti, ką per savo gyvenimą artimai pažinau ir mačiau".

Deja, memuarų labiausiai pasigenda patys autoriai. Jie turi tikslą. Dėl to ir Venclovai prieš žastis nėra gyvenimo neamžnumas, o greičiau garbės ir garso nepastovumas. Asmenybės kulto laikais garbė ir garas buvo galima palaikyti administracinėmis priemonėmis, bet tie laikai jau praėjo ir vargu begrįš. Jaunimas igijo drašos ir ištisas dešimtmetis kartojta apie Venclovą sekantį anekdotą:

"Kai Venclova lankė Kiniją, tai Mao Tse-tungas padovanojo jam meškerę. Su ta meškere Venclova Pekino imperialinių rūmų basine pagavo auksinę žuvelę, kuri prašneko gryna Liubavo šnektai: Antanai, palėisk mane, aš tau duosiu visa, ko tiktai tu panorėsi... Bet Venclova atsakė, kad jis visa, ko tiktai trokšta, turi ir jam nieko nereikia. Tada žuvelė pradėjo jį gundyti: Tau duosiu namus Vilniuje... Venclova atsakė, kad jam namų nereikia, jis turi butą rašytojų namuose ir gyvena be jokio rūpesčio.

Paskui žuvelė siūlė naują Pobiedą, puikiausią vilą Palangoje... Venclova nuo visko sausai atsisakė, bet žuvelė vis dėlto paleido... Grįžęs namo pasakojė pačiai: Eliza, Kinų liaudies respublikoje turėjau nuostabiausią nuotyki. Pati atidžiai pasakos išklausk ir, linguodama galvą, pasakė: Antanėli, tai gi tu ir kvaišas, o kas tau buvo parašyti tos žuvelės nors kruopelės talento..."

Skaitydami atsiminimus, skaitytojai kiekviename puslapyje pasigės tos Venclovos pačios pasigestosios kruopelės talento, ir, žinoma, lašelio humoro... Būtu būvę dar geriau, kad Venclova tą žuvelę būtų pagavęs dar mažas būdamas kurioje nors Liubavo kūdroje... Kinuose, jei per kokį stebuklą būtų ir susigriebęs talento paprašyti, būtų buvę jau vėloka...

Venclova ėjo per gyvenimą garbe ir didybe pastiręs. Kruopščiai ir rūpestingai rinko nereikšmingiausius apie jo raštą atsiliepimus. Kiekvieną komplimentą priėmė kaip amžiną ir nesugriaujamą tiesą, o kas jam ne pagal šerį per nugarą pabrūkė, tuoj ir po trisdešimt - keturiasdešimt metų su kaupu atsisakė.

Iš Venclovos atsiminimų susidarą įspūdis, kad 1925-1940 laiko tarpą Venclova buvo vienas užgožęs, ir daugiau nieko nebuvo ir negalėjo būti ne tik tai Lietuvoje, bet ir Kapsuko - Angariečio Minske, o jei kas ir buvo, tai skurdo milžino Venclovos šešėlyje. Jis vienas negirtuokliavo, jis vienas nepaleistuvavo, jis vienas neištirkavo, jis vienas viską pramatė, jis vienas kūrė ir statė. Kai pagalvoji, tai ir drašuoio būta to Kazio Binkio, kuris Venclovai ir jojo bendražiogiams kadaise skyrė taip didžiai nepagarbų ketureilį:

Pons Antanai, nesigirki, — Jūs visi labai ištvirke, — Iš eilių nieks netikėtu, Kad jūs esate poetu...

O imdamas knygą į rankas, puoselėjau klaidingą mintį: maniau Venclovą bent vieną kartą pagal savo jėgas siužetą pasi-

Hickel Moteris, dainuojanti ir grojanti gitara (Čiurlionio galerija)

rinkusį. Iš tiesų, juk atminimai, jei žmogus prisimena ir ne vien save pučia, labai lengva dirva mažesnio diapazono rašytojui: nevaržo fabula, charakterių nereikia kurti. Venclova ir čia pasirinko fikcijos kelią: kūrė žmones iš trijų dešimtmečių nuotolio ir lygiai tokiu būdu teplojo laiką. O kiek jau jis prikentė, kiek badavo, bet juo jis daugiau vargo ir badavo, nuotraukose jo veideliai vis daugiau apvalėjo.

Kankinystės kompleksas yra būdingas daugumai lietuvių, ypač tų, kurie kentė, kaip inkštai taukuose. Ilgą laiką maniau, kad lietuvių tautinė liga esanti gumbas, kaip prancūzų pranci, bet šios tautos nelaimės metais patyriau, kad mano tautiečiai, prisimindami savo tautos laisvę ir nepriklausomybę, yra daugiau ašarų išlėję, negu visi krokodilai nuo fosilinių laikų iki mūsų dienų.

Nors Venclova visą laiką buvo fanfaronas ir didelio simpatiškuu nepasizymėjo, bet man

jo šiandien nuosirdžiai gaila. Keturiasdešimt metų, kai jis dėdasi dideliu rašytoju, o sakinyvis skurdus, o dialogai vis natūralūs ir gremėžiški, jog juos tardamas ir begemotas liežuvių galėtų nusilaužti.

Bandžiau ieškoti priežasčių, kur gi to viso šaknis? Manau, kad "Jaunystės atradimas" šį reikalą kiek atskleidžia. Venclova pirma pasijuto dideliu poetu, o tiktai paskui pradėjo eiluoti savo skurdžią ir plokščią prozą. Jis per anksti suprato, kad šmeiždamas ir niekindamas kitus gali save išaukštinti. Yra žmonių, kurie gardžiuojasi šmeižtais, ypač jei tie šmeižtai nukreipti prieš vertus ir garbingus žmones. Venclova, dar fukusu būdamas, šlykščiai užsi-puolė Maironį. O tada pulti Maironis buvo nesunku, nes tada prieš jį buvo užpiudyti visi palaidi šmes. Gal tai ir tikra lietuvių poeto dalija: reikėjo Maironiui išgerti kartų būtu tau-rę iki dugno! Bet ir čia Venclova parako neišrado, jis tiktai

prisidėjo prie poeto Paporonio - Smulkščio padrašintų pienburnių... Prie viso to galima pridėti tik tiek, kad Venclovai nusi-rašyti nėra pavojaus, nes nėra iš ko. Kas nepakyla, tas nenukranta.

Dažnai jau pats Venclova ne-jaučia, kad krislo kitų akyse ieš-kojimas jame jau igijęs liguistą pobūdį. Gal ir iš "arsiausių re-akcionierių" degtuko vežimus skaldyti, bet jis jau, įėjęs į sa-vės smilkinimo transą, niekina ir šmeižia savo artimuosius: Cvirka, Korsaką, Nėrį ir kitus. Visų akyse jis aiškiai mato ai-bes krisių, tiktai savo akyse ne-siteikia nieko žiūrėti.

Užkliūva jam net gyvenimo aukos, kaip "provokatorius žurnalistas" Povorotnikovas. Įdomu būtų sužinoti, ką Povorotnikovas Venclovai išprovokavo. Menkas tasai ne vien rašytojas, bet ir žmogus, kuris teisia savo artimą, pasikliaudamas priešrinkimine agitacija, kuris, nesigilindamas į priežastis, teisia pasekmes. Ar toli nuo Povorotnikovo buvo nubėgęs Jonas Marcinkevičius ar Pranas Morkūnas? Marcinkevičius, atrodo, buvo dar žūlesnis už Povorotnikovą. Jie visi trys, be-rod, bus daugiau dėję pastangų būti žmonėmis, negu tas, kuris juos teisia. Kam Venclovai prireikė Povorotnikovo? Gal pavaizduoti vietos ir laiko kolo-ritą? Venclovai rūpėjo pasididžiuoti: žiūrėkit, kaip aš pranašesnis už Povorotnikovą...

Visada Venclova buvo labai drašus pulti už save silpnesnį arba negalintį apsiginti. Toje scenoje, kur jis save vaizduoja su Tysliava ir kolega Šatu, sėdėjau prie to paties stalo. Venclova daugiau vaidindamas prieš Tysliavą, tyčia nepataikė stiklu studentui Šatui... Esu liudininkas gražesnės Venclovos bru-talumo scenos. Vieną sekma-dienio popietę studentų varpi-ninkų valgykloje mudu su Cvir-ka niekus tauškėme. Nežinau, kaip, bet mūsų šnekalas nū-krypo į Staliną. Papasakojau kažkokią improvizuotą situaci-ją. Staiga Cvirka visas nusvito ir pradėjo garsiai pasakoti: O kad taip ėmus Stalinui ir įpy-lui ir pypkė parako... Visai ne-toli, prie lango stovėjo ir šne-kučiavo Korsakas, Šimkus ir Venclova. Venclova energingai ir kietai pro dantis iškošė: Pet-rai, atėik čia! Ir kai tas priėjo,

(Nukelta į 4 psl.)

CHARLES ANGOFF

ŠIRDŽIAI KIEKVIENO PILIGRIMO

Charles Angoff

NAKTIS YRA OKEANAS

Naktis yra
Okeanas
Be bangų.

Naktis yra
Antroji pusė
Amžinybės.

Naktis yra
Ilga abejonė
Kūrybos
Istorijos
Pauza.

Naktis yra
Nematoma šypsena
Begalybės

AŠ DAŽNAI STEBIUOSI

Aš dažnai stebiuosi
Kaip meldžiasi
Medžiai.

Aš dažnai stebiuosi,
Kaip žolė
Atpažįsta
Savo tėvystę.

Aš dažnai svarstau,
Ką naktis
Sapnuoja, kai
Ji mįgla.

Aš dažnai svarstau,
Ką Paukščių Takas
Mąsto kasdien.

Aš dažnai galvoju,
Ar šiandien
Nėra vakar.

LAUKO GĖLEI

Tu sukurti
Pagal Dievo paveikslą,
Ne žmogaus.

Tu linguoji
Su amžinybe
Dieną ir naktį.

Tavo aidas
Kiekvieno pašaima.

Tavo šypsena
Yra Dievo pabučiavimas.
Tavo miegas —
Jo giesmė.

MAČIAU MOTERĮ

Aš mačiau moterį
Lange
Šeštadienio vakarą
Sukuojančią savo plaukus
Žemyn ir žemyn
Ir vėl žemyn.

Jos kaklas yra
Laiko horizontas.
Jos pečiai yra
Istorijos kolonos.
Ir tarp jos rankų
Yra uostas
Širdžiai kiekvieno piligrimo.

Ji atmetė savo galvą,
Ir aš išgirdau
Visas bet kada
Dainuotas dainas.

Vertė Al. Baronas

Patyres kūrėjas, naujas poetas

Lietuvių bičiulio, rašytojo Charles Angoff pirmas poezijos rinkinys

Charles Angoff, THE BELL OF TIME. A Book of Poems. Foreword by Joseph Joel Keith. Published by Maryland Books, Inc. 85-37 88th Street. Woodhaven, N. Y. 11421.

Retas kas iš literatūra besidominčių lietuvių nebus girdėjęs amerikiečių rašytojo profesoriaus Charles Angoff vardo, tačiau nedaugelis jį pažįsta kaip beletristą ir dar mažiau kaip poetą. Nepaisant, kad autorius išleido jau trisdešimt knygų, naujai pasirodžiusi jo poezijos knyga "The Bell of Time" išleista Manyland leidyklos yra pirmoji.

Daugiausia Angoff lietuviui skaitytojui yra pažįstamas iš įvairių įvadų, kuriuos jis parašė pasiskirius lietuvių rašytojų anglų kalba leidiniams ir anglų kalba išleistoms lietuvių rašytojų antologijoms. Šiaip jau rašytojo novelių tebuvo į lietuvių kalbą versta gal viena kita. Gi pats rašytojas yra gana gerai susipažinęs iš vertimų su lietuvių rašytojais ir ne kartą apie juos yra kalbėjęs įvairiuose literatūrinuose susibūrimuose ar savo universitetinėse paskaitose.

Prieš pradėdami kalbėti apie Charles Angoff kaip poetą, turime pažymėti, kad jis šalia savo profesoriaus darbo Fairleigh Dickinson universitete, yra žurnal "Literary Review" vienas redaktorių, yra išleidęs tris novelių rinkinius, literatūrinių straipsnių, o taip pat rašo epinių romanų, vienos žydų šeimos istoriją, kurios išėjo jau šeši tomai, septintas pasirodys šiais metais, o taip pat jau yra paruošti aštuntas ir devintas tomai.

Šalia beletristikos kūrinių Charles Angoff rašė ir spausdino taipgi savo poeziją, kurios yra pasirodę net šimtinėje Amerikos žurnalu. Sis rinkinys "Lai-kovarpas", kaip jį pavadintu-

me lietuviškai, yra pirmasis, ir todėl nuostabu, kad to rinkinio įvado autorius J. J. Keith rašo, jog daugelis poetų, būdami dar tik puspoetiai ir ketvirtadalio poetai, skuba su savo rinkiniais, dažnai menkaverčiais, gi Angoff atėjo lėtai, bet kaip tikras savaimingas ir naujas poetas. Savo įvade minėtas autorius pastebi, kad poetas su labai maža žodžių pasaka labai daug, kad jo poezija yra gili ir skaidri, ir yra atsiekęs savo poezija to, ką yra atsiekę Oriento poetai, kur keletu brūkšnių, keletu eilučių kiūrybiškai perteikia gyvenimo ir poezijos prasmę ir gaires.

Be abejo, ne vienas lietuvis skaitytojas klausytų: su kuo būtų lygintinas Angoff tarp lietuvių. Manytume, kad daugiausia formos atžvilgiu su Sadūnaitė ar Bogutaite, tačiau gilumo ir požiūrio į gyvenimą prasme su Šlaitu, o gal ir su vienu kitu iš jaunesniųjų. Poetas paprastai, labai, sakytume, nesudėtingai, tačiau labai nebanaliai ir nenudėvėtai kalba apie gyvenimo prasmę, jo eilėraščiai gilūs, vaizdai poetiški. Nepaisant, kad tai yra viso gyvenimo eilėraščiai, jie savo konstrukcija yra panašūs ir, taip sakant, poetas turi savo veidą. Ypač charakteringas, visuose eilėraščiuose pastebimas skaidrumas, nepaisant, ar tai būtų metafiziniai, lyriniai, mistiniai ar humoristiniai eilėraščiai. Poetas yra susilaukęs gražių įvertinimų iš įtakingų JAV literatūros asmenų. Malonu, kad lietuvių literatūros draugą beletristą, galime pristatyti ir kaip savo veidą turintį ir reikšmingą poetą, ta proga įdėdami keletą jo eilėraščių vertimų, kurie tačiau negali atskleisti tikrojo poeto veido. Puikus knygos aplankas Pr. Lapės. Knyga įrišta į kietus viršelius, 74 psl., kaina 4 dol.

L. Galinis

SENIEJI MEISTERIAI ČIURLIONIO GALERIJOS

Mykolo Žilinsko donacija — didelis meno lobis

Lankydami šio krašto žymiuosius meno muziejus, nuolat pastebime jiems turtingųjų kolekcionierių padovanotus neįkainojamos vertės garsiųjų še-dėvų rinkinius. Ne viename tokių dailės muziejų ištisos salės yra pavadintos anų donatorių vardais, kartu su dovanotomis kolekciomis įamžinant ir savo vardą.

Lietuvių tarpe lig šiol platesnio masto meno kolekcionierių kaip ir neturėjome. Arba bent dailės muziejams Lietuvoje, o ir mūsiškei Čiurlionio galerijai niekas visos savų ar svetimų dailininkų darbų kolekcijos nepadovanojo.

Tačiau štai nelauktai staigmena, o gal ir naujo posūkiu pradžia! Šiomis dienomis Čiurlionio galerijai įteikta reikšminga keturių senųjų prancūzų, belgų ir kitų meistrų ir vieno V. Kasiluo darbo kolekcija. Ją tikimasi greitu laiku papildyti dar visa eile 16-to, 17-to, 18-to ir 19-to šimtmečių Vakarų Europos meistrų tapybos darbais. Kada nors, Čiurlionio galerijos rinkinius perkeliant į laisvąją Lietuvą, šie praeitų šimtmečių Vakarų Europos meno reprezentantų originalai bus milžiniška dovana tėvynei, nes lig šiol Vilniaus ir Kauno muziejuose panašių originalų buvo vos keletas.

O čia minimos donacijos is-

torija yra tokia. Prieš keletą metų Vakarų Europoj gyvenęs lietuvis meno kolekcionierius Mykolas Žilinskas pranešė Chicagoje veikiančio Lietuvių menininkų klubo pirmininkui Povilui Gaučiui, kad jis Menininkų klubo Čiurlionio galerijai dovanuoja vertingą Vakarų Europos senųjų tapybos meistrų kolekciją, kad paveikslai jau yra New Yorke ir kad galima juos iš ten paimti ir parsivežti į Čiurlionio galeriją.

Tačiau visas reikalas pasirodė kiek komplikuotesnis. Paveikslai buvo New Yorke taipgi kolekcionierės, ponios A. Mulder, rankose. Reikėjo daryti pakartotinų žygių, kalbėtis ir aiškintis. Pagaliau penki darbai jau Chicagoje. Jie prieš keletą dienų Menininkų klubo pirm. Povilo Gaučio buvo perduoti Čiurlionio galerijos globos komiteto pirm. kun. J. Borevičiui, SJ. Iš ponios A. Mulder tikimasi netrukus perimti dar 6 vertingus paveikslus.

Lietuviškoji visuomenė už šią dovana labiausiai turėtų būti dėkinga anam išskirtiniam meno mylėtojui Mykolui Žilinskiui, kuris šia savo dovana taip labai praturtino lietuvių rankose turimus meno lobius. Nemenki nuopelnai, kaip teko sužinoti, yra ir prel. J. Balkūno ir dr. A. Kučo, kurie, Povilo Gaučio įprašyti, neatlaidžiai kontaktavo

mokyklos tapyba, XIX amž. pradžia) "Moteris, dainuojanti ir grojanti gitara", 94 x 134 cm., vertė — 500 dol.; Portails (belgas) "Cigonė stovykloje", vertė — 150 dol.; ir lietuvių Vytauto Kasiluo "Vyras ir moteris prie molberto", vertė — 600 dol.

Pažymėtina dar ir tai, kad visų paveikslų autentiškumas yra patvirtintas vokiečių ir prancūzų meno specialistų paraisais. Prie kai kurių paveikslų yra pridėti ir vienu kitu atžvilgiu įdomūs priedaisai. Sakysim, prie "Išsilaisvinusio buliaus" pa-

Portails

Cigonė stovykloje (Čiurlionio galerija Chicagoje)

FLORENCIJA, POTVYNIUI PRAUŽUS

Zinomas meno istorikas, Si-rakūzų univ. prof. Sydney Alexanderis praėjusių metų lap-kričio 4 d. baisiam potvyniui praūžus, buvo nuvykęs į Flo-renciją ir dabar, sugrįžęs į JAV, papasakojo jo patir-tus Dantės mieste įspūdžius, kuriuos jis palygino su Dantės pragaru. Anot jo, Florencija da-bar esanti skausmo miestas, gyvenamas pasimetusių žmonių. 5,000 šeimų paliko be pastogės, šeši tūkstančiai iš dešimties tūkstančių amatininkų ir smul-kių prekybininkų krautuvų su-naikinta. 300,000 tomų garsios "Biblioteca Nazionale" apnešta dumbliu; penkiasdešimt milijonų nepakeičiamų dokumentų, sie-kiančių XIII šimtmetį, sukrautų į 40 valstybinio archyvo sa-lų, nusinėse įsiutę Arno upės vandenys.

Tačiau žmonių skausmas pa-laimintai ir neišvengiamai trun-ka neilgai. Florentiečiai jau iš-sikasė iš dumblio ir pradėjo tvarkyti miestą — tą brangią Vakarų dvasios šventovę, kur ji buvo pasiekusi neregėtų aukš-tumų.

Ir vis dėlto visur, o ypatingai atšliaičių rajonuose, apatinių bu-tų sunaikinimas yra baisus. Profesoriaus, atlankęs šv. Kry-žiaus vienuolyno Pazzi koply-čią, Brunelleschio ankstybojo Renesanso šedevrą, rado aly-vuotų putų nuosėdas, paliktas ant sienų ir kolonų, septynioli-koš pėdų aukščio. Garsus Ci-nabuės Nukryžiuotasis, gulš ant pastolių, atrodo visiškai su-naikintas. Šis, anot Vasario, "darbas buvęs pirmąją tapymo meno šviesa", jau nebegali bū-ti išgelbėtas.

Tačiau Florencijos potvynio tragedija tik prasideda. Sun-čiausia būklė neturtingų žmo-nių, kurie viską prarado ir ne-turi nieko naujam gyvenimui pradėti. Valstybei ir pasauliui suskatus pirmoje eilėje restau-ruoti meno kūrinius, neturtė-liai palikta savo likimui.

Patį Florenciją nelaikytina muziejum, nors joje yra keli pa-saulio didieji muziejai. Florencija — gyvas miestas, miestais amatininkų, smulkių pramon-i-ninkų, raizytojų, rėmų dirbėjų, odininkų, mozaikų dirbėjų, kny-gų leidėjų ir pardavėjų. Ir kaip tik potvynis labiausiai pažeidė jų gyvenamus rajonus, esan-čius arčiau upės, nes Viduram-žiais amatininkai pasirinko tuos rajonus, kur jie čia pat galėjo panaudoti upės vandens jėgą dirbtuvių ratams sukti.

Profesoriaus iš miesto bur-mistro patyrė, kad jau yra su-daryti du komitetai: vienas rū-pinas meno paminklų restaura-vimui, o kitas — pagalba nuken-tėjusiems. Šiems pastariesiems duodamos dešimčiai metų 300 dolerių paskolos, nemokamai dalinamas maistas, atidedamas nuomų mokėjimas. Komunistai kartu su kunigais plūsa valymo ir gelbėjimo darbuos. Miestas dar vis atrodo karo būklėje, kur priešu laikomas dumblas. Tačiau florentiečiai piktnas ne-pakankama maisto ir valstybės viršūnių pagalba. Kai Italijos prezidentas Sarragatas lankė Florenciją ir kitas apsemtas sri-tis, jis čia buvo nušvilptas. Ap-lamai daugelyje miestų, o ypač Romoje, komunistai mėgino pa-sinaudoti esama suirutė, tačiau Florencijoje tuo atžvilgiu jais nesiskundžiama.

Pamažu miestas grįžta į pras-tines vėžes. Krautuvės jau ap-valytos, nors apšviečiamos dar senoviškais žibintais. Elektra baigiama tvarkyti, nors telefo-nai dar neveikia. Visi nešioja aulinius batus, netgi ir elegan-tiškų krautuvų pardavėjos. Florencijoje tekalbama tik apie prištvaninį ir potvyninį miestą. Visi vienu balsu šaukia: "Tai blogiau už karą! Daug blogiau!" Karo metu, neskaitant bombų paliestų vietų, miestas

išliko sveikas. Dabar gi vanduo prasiskverbė į mažesnius plyše-lius ir viską užtersė dumbliu.

Prof. Alexanderio pareiškimu, visas kultūringas pasaulis pa-ško ant kojų. Iš daugelio kraštų atvyksta ekspertai, savi ir už-sienio studentai rausiasi po aly-vuotą dumblią, stengdamies iš-gelbėti, ką dar galima išgelbėti iš 200,000 apgadintų valstybi-nės bibliotekos tomų, iš 40,000 valstybinio archyvo tomų, iš 250,000 Vieusseux bibliotekos tomų, iš 100,000 Literatūros fakulteto tomų ir dumbliu apneštų universiteto laboratorijų įran-kių.

Šimtų šimtai jaunuolių triū-sia šv. Kryžiaus kieme ir Ka-tedros muziejaus dirbtuvėse, įklijuodami sugeriamojo popie-riaus lapus į sumirkytų neįkai-nuojamos vertės rankraščių ir kodeksų puslapius. Tūkstančiai knygų jau išsiūsta į Paryžių ir Milaną, prašant panaudoti ten turimas gelbėjimo priemones. Pazzi koplyčios apsemti paveik-slai tučtuojau buvo aptepti spe-cialia tirpinančia mostim ir pri-dengti japonišku ryžių popie-riumi, kad apsaugotų dažus nuo nutrupėjimo.

Bet dar reikia daug ką pa-daryti. Potvynio vandenys už-liejo Baptisteriją, sulaužydami garsias Ghiberti darbo bron-zines Rojaus duris, nešdami jas ir daužydami, ligi pagaliau pen-ki paneliai iškrito, bet, laimei, išliko nesubraižyti. Septyniol-ka bažnyčių buvo apsemta. Daug brangių rinkinių apnai-kinta ar visiškai sugadinta, kaip pvz. Bargello šarvų kolek-cija, Bardini muzikos instru-mentų rinkinys. Potvynio van-denys laizė Mykolo Angelo Do-vydo statulos kojas, juodais bruožais padengė Ispanų kop-lyčios freskas ir sutepė Dona-telio Magdaleną Baptisterijoje. Tačiau didžiausias praradimas, neskaitant Cimabuės Nukryžiuo-tojo, yra nepalyginamos Etrus-kių kolekcijos Archeologijos mu-ziejuje sunaikinimas. Čia van-denys įsibrovė į rusų ir pakilo tiek, kad atplėšė grindų plytas. Vandens jėga sunaikino stikli-nes dėžes su neįkainuojamos vertės vazom, iškraipė bron-zas, sudaužė rekonstruotus et-ruskų kapus.

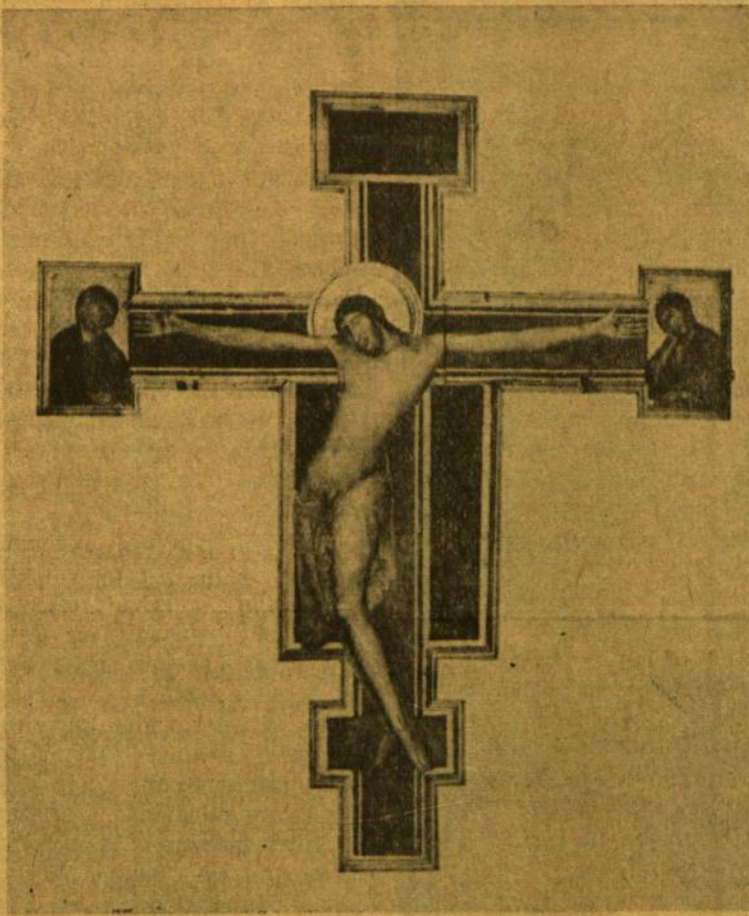
Aplamai, pagal prof. Ugo Procacci, Florencijos, Arezzo ir Pistojos provincijų dailiųjų me-nų direktorių, buvo sugadinta ar sunaikinta 885 meno kūri-niai, 221 panelė, 413 paveikslų, 11 freskų ciklų, 39 atskiros freskos ir 144 skulptūros.

Daugelis sugadintųjų bus pa-taisyta. 70 ar 80% nuostolių su-daro tyrinėjimo priemonės. Brangios knygos, kodeksai ir kolekcijos dinga amžinai. Trys didžiausios knygų leidyklos: Le Monnier, Marzocco ir La Nu-ova Italia patyrė baisius smū-gius.

Sv. Kryžiaus muziejuje res-tauratoriai nuplaua Orcagnos freskų dėmes. Nors atlikus dar-bą, jos atrodo švarios, tačiau dar nežinia, kiek alyvos ir che-minijų medžiagų įsisukvėbė po paviršium. Alyvos paliešti pa-veikslai gali sutrupėti. Jiems reikia pagrindinio restauravimo. Dar nežinia, kokie bus Paolo Ucello freskų sugadinimai. San-ta Maria Novella bažnyčioje Fototechninio Kabineto meno veikalų negatyvų didesnė pusė žuvo. Svarbus Italijos žydų ar-chyvas sunaikintas keturių metrų aukščio vandens, užlieju-sio žydų sinagoga.

Tikėkime, kad florentiečiai, viso kultūringo pasaulio pade-dami, išgelbės ir restauruos bai-saus potvynio sužalotus meno kūrinius, tačiau apgaileme tuos, kurie buvo visai sunaikinti ar įniršusių potvynio vandenų nu-nešti į jūrų gelmes.

P. Gaučys

Cimabue (italas) Nukryžiuotasis
Neįkainuojamos vertės 13 šimt. šedevras, nutapytas Giotto mokytojo Cimabue, nebeišgelbėjamai sunaikintas Florenciją nusiaubusio potvynio.

PRIEDĖLIS PRIE ATRADIMO

Atkelta iš 3 psl.

Tai Venlova atsivedėjęs kirto plaštaka Cvirka per veidą. Cvirka sumišęs teisinosi: An-tanai, kas gi čia blogo? Ar ne-galima pasijuokt? Venlova kirto antrą kartą per tą patį skruostą tardamas: Va, kad ži-notum, kad ne! Mane stebino tada ne Venlovos brutalumas, bet Cvirka, kuris nuraudusiu ir patinusiu veidu šunelio paklus-numu prie jų glaudėsi...

Dabar net negalėčiau pasaky-ti, kada man teko pirmą kar-tą susitikti su Venlova. Žinau, kad tai buvo universiteto kori-dorių ir kad dar nebuvau stu-dentas. Mane gimnazistą Miš-kinis nusivesdavo į universitetą paklausti Domo, Dubo, Her-bačiausko ir Banevičiaus pas-kaityti. Jie visi buvo kiekvienas savaip gražybiškai ir auditorijoje čiulbėte čiulbėdavo. Jų balsų skalės nedidelio diapazono, bet čiulbėdavo mit Mut in seinen Miennen. Sodžiaus jaunimą jie žavėdavo. Nors jaučiausi šioks toks miestelėnas ir turėjau į kraują įsisunkusio skeptisku-mo, bet ir man buvo tada įdo-mu jų paklausti. Miškinis ma-ne su Venlova ir suvedė. Ma-čiau, kad jam įspūdžio nepada-riau. Jam jau tada, matyt, ne-patiko mano žemas ūgis, rudi plaukai ir strazdanos. Bet ir aš jį iš pirmo žvilgsnio, kaip Pro-vanso cikadą, kiauurai perma-čiau. Mūsų santykiai buvo labai korektiški. Niekad mes vienas kitam nesame pasakė nie pik-to, nei šilto žodžio. Neteisybė, ką jis dabar rašo. Niekad su juo nesu kalbėjęs nei literatū-ros, nei politikos klausimais. Ri-bojaus vienomis mandagumo formulėmis: kaip laikotės, kaip einasi, kur einate, šilta, šalta, ir nė žingsnio toliau.

Galiu prisiekti visais šventai-siais, kad man nepriklauso nė vienas žodis iš tų, kuriuos man Venlova į lūpas įspraudžia. Vieną man tokią priskiriamą repliką net atspėjau, kad jinaį galėtų būti Antano Miškinio, nes šis, nusižiūrėjęs į Maironio "kaip tavo jausmingas poeta", gardžiudavosi to žodžio daugis-kaitos lytimis. Kitos replikos, jei jos ne paties Venlovos su-kurtos, pasisavintos iš man vi-sai nepažįstamų žmonių: sveti-mas žodynas, svetima sintaksė, svetimos mintys. Tai lygios rū-šies insinuacija, kaip mano ei-lių interpretavimas, kaip nacių pasveikinimą. Mano sąžinė ra-mi: nepasveikinau nei vieno Lietuvos okupanto, nepagarbi-nau nei vieno diktatoriaus. Man visi okupantai ir visi diktatoriai lygūs. Man pikti ir niekšingi tie žmoniškumo ir žmoniškos gynė-jai, kurie kaltina už aukas Hit-

lerį, o Staliną už panašius žvė-riškumus garbina, man juodu abu labu tokiu.

Venlova prideda įvairių prie-skonių prie svetur atsidūrusių senų savo bičiulių ir pažįstamų. Kai kalba apie ten likusius, tai daug ką nutyli. O galima buvo kiek pajavairinti skurdų stilių ir papasakoti vaizdingų istori-jėlių. Sakysime, kaip prof. Kar-savinas šiaurės koncentracijos lagery buvo naudojamas arklio vietoje: juo vežiojo malkas, vandenį, daržoves... Kaip trečia-frontininkų knygų leidėjas išsitaravo Sibiro tremtyje pen-siją ir, negalėdamas iš jos pra-gyventi, bando plaukų kirpimo šaipoko apie Jokubą Liaudą? Kur tau? Venlova tik sau po-pūtis...

Prieš trisdešimt dvejus metus, replikuodamas Adomui Jakštui, nepalankiai atsiliepiu apie Venlovos prieš Tumą - Vai-žgantą nukreiptą dergalę. Po to teko susitikti, kalbėti, lyg nie-kur nieko, o dabar, po tiekos metų, emė ir įsimetė jam dieg-lys į šoną...

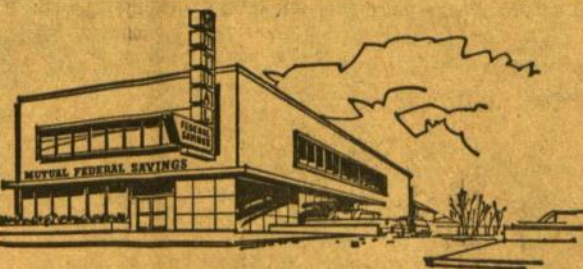
Skundžiasi Venlova, kad jis dėl trečiafrontiškumo buvęs rastas netinkamu karo tarnybai. Anot jo, dr. Nemeikša jam la-bai maloniai šypsojosi, bet jis tik akių specialistas, o spren-džiant iš atsiminimų, Venlova turįs labai geras akis... Buvo kiek kitaip. Trečiafrontininkai, kaip įgelti, gelbėdami savo ly-derį, bėgiojo po miestą, kol ga-lop priėjo dr. Ūsą... Kuriais mo-tyvais tasai Venlovą paleido

Lietuviškas Restoranas - METROPOLIS

6538 So. Western Ave., Chicago. — Tel. 476-9009
Vienintelis Lietuviškas restoranas su gerais patiekalais, kaip šašlykas, šnicelis ir kt., didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų gėrimų. Lietuviško jautikio nuotakoj galėsite praleisti laiką, skaniai pavai-gyti ir atsigaivinti.
Atdaras kasdien nuo 11 val. ryto iki vėlumos. Pirmadienį uždaryta. Visi prašomi atsilankyti!
Savininkai PETRAS IR ANTONINA KAUSAI

PLANINGAS TAUPYMAS

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsistūti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visas taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

Dėl Lituanistikos Instituto steigimo sumanymo

Geđiminas Galva savo straips-nyje "Atsiveikimas su dr. A. Gyliu", išspausdintame 1966 m. "Draugo" Nr. 282, kalbėdamas apie Lietuvos Profesorų Drau-gijos Amerikoje (LPDA) val-dybos posėdžius, tarp kitko ra-šo: "Dr. P. Jonikui valdyboje išskėlus V. Biržiškos Aleksan-dryno išleidimo klausimą, dr. A. Gylis pasiūlė įkurti Lituanis-tikos institutą, kuris rūpintųsi visais lituanistikos reikalais".

Kuone dviem dešimtmečiams praslinkus po ano aprašomojo dalyko, straipsnio autoriui, ma-tyt, jau daug kas bus išdėlė iš atminties, ir kai kas jo sumai-šyta, kalbant apie Lituanistikos Instituto steigimo sumanymą.

Pats tuo laiku dalyvavęs LPDA valdybos posėdžiuose, at-simenu bent pagrindinius daly-kus, kaip Lituanistikos Institu-to steigimo pasiūlymas ten iš-liko. Atvykęs į JAV, tuojau ėmiau tirti galimybes Ameriko-ję kurti (ar atkurti) Lituanis-tikos Institutui. Kai kartą LP DA valdybos posėdyje, berods, pirmininko A. Gylio buvo iškel-tas klausimas, kaip LPDA ga-lėtų imtis studijų darbo, aš pa-siūliau, kad prasmingiausia ir tiksliausia būtų čia steigti Li-tuanistikos Institutą, kuris rū-

pintųsi lituanistinių studijų rei-kalu.

Dokumentuose, šiuo atveju, LPDA valdybos protokolų kny-goje, pirmas Lituanistikos Ins-tituto paminėjimas 1950. XI. 10 data yra šitaip užrašytas: "Li-tuanistikos Instituto klausimas. P. Jonikas referuoja reikalą steigti Lituanistikos Institutą (mokslinė tyrimo įstaiga), ku-riuo jis daugiau kaip metai rū-pinasi. A. Gylis ir A. Baliūnas idėjai pritaria". Tame posėdyje dalyvavo ir protokolą pasirašė A. Gylis, A. Baliūnas ir P. Jo-nikas. Jau sekančiame valdy-bos posėdyje (1950. XII. 22)

APDRAUDŲ AGENTŪRA
Namų, automobilių, gyvybės, sveikatos ir biznio Patogios išsimokėji-mo sąlygos
J. BACEVIČIUS
6455 So. Kedzie Ave., PR 8-2233

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kasdien nuo pirmadienio iki penk-tadienio 10 iki 11 val. ryto, šešta-dieniais ir sekmadieniais nuo 8.30 iki 9.30 val. ryto. Vakarais pirmadie-niais 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IS WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEMlock 4-2413
7159 South Maplewood Avenue Chicago, Illinois 60629

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
NAUJU PARDAVIMAS — VARTOJAMU TAISYMAR
GREITAS patarnavimas — GARANTUJA — KREDITAS
2412 WEST 71st ST., CHICAGO, ILL. 60629, TEL. — 471-2446

PADIDINTAS DIVIDENDAS VISOM TAUPYMO SA-TOM.
4 3/4% **5 1/4%**
On savings accounts on investment bonus
NUO SAUSIO MEN. I d., 1967
Sąskaitos apdraustos iki \$15,000
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS IVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, TAIPGI ORO VESINTUVAI, SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!
LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 So. Western, PR 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad ir ketvirtad. nuo 9 iki 9:30 val. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. vak. Sekmadieniais nuo 12 iki 5 val. vak.

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608
OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed
PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING
INSURED
JOHN J. KAZANUSKAS, President

kalbamasis dalykas taip nusa-kytas: "Lituanistikos Instituto reikalas. P. Jonikas referuoja Lituanistikos Instituto projek-to bruožus. Kitame susirinkime pavadama jam sudaryti Institu-to projektą, prisdierinant prie JAV mokslinių fondų įstatų formos". Šiame posėdyje daly-vavo A. Gylis, G. Galva, K. Zalkauskas ir P. Jonikas.

Tad taip atrodė Lituanistikos Instituto steigimo sumanymas, anuometinių dokumentų parem-tas.
P. Jonikas

RINOS IR NUTEKAMIEJI VAMZDŽIAI

Ekspertiskai uždeđam naujus ir tai-some senus. Pina! apsdraudę. Dar-bas garantuotas.
A. ABALL ROOFING CO.
LA 1-6047 arba RO 2-8778

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS 4065 Archer A., Chicago, ILL. 60632, Tel. YA 7-5980

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

COSMOS EXPRESS
MARQUETTE GIFT PARCEL SERV.
3 skyriai Chicagoje:

2608 W. 69th St. Tel. WA 5-2787
2501 W. 69th St. Tel. WA 5-2787
3212 So. Halsted St. Tel. CA 5-1864
Lietuvių bendrovė, kuri turi tele-siuntinius siuntis be tarpininkų tiesiai savo vardu iš Chicago į Lietuvą.
Didelis pasirinkimas geriausios rū-šies modžiagų ir kitų prekių žemo-mis kainomis.
E. ir V. Zakauskai

ZINIŲ RIETUVĖ SUKROVUS

(Atkelta iš 2 psl.)

rėta. Iš jų svarbiausi buvo: Žiniciai, ėjusi spaudos draudimo metu (Pr. Pauliukonis), Židinys, pagrindinis laisvos Lietuvos žurnalas (1924—40), dar savo medžiaga mažai ir dabar pasenę. Jis buvo leidžiamas Ateities federacijos, nors leidėju buvo žymimas vienas ateitininkų sendraugis (dr. J. Grinius pasuktiniais metais). Židinį redagavo prof. V. Mykolaitis - Putinas, prof. St. Salkauskis, dr. Ig. Skrupskelis ir K. Bauba. Jo redaktorių ir artimųjų redakcijos narių likimas žiaurus: dr. Ig. Skrupskelis žuvo 1942 Vorkutoje, o K. Bauba — nužudytas 1943 Stutthofio koncentracijos stovykloje; daugelis jo bendradarbių susilaukė to paties likimo Sibire ar kitur, nes jie jokiam okupantui netarnavo. Šiaip Židinyje bendradarbiavo ne tik katalikų pasaulėžiūros žmonės. Toliau minėtini: Zemės Ūkio Akademijos Metraštis, skirtas grynai mokslo reikalams (V. Manelis), Zemės Ūkis, Zemaicių, Prietelės, Zemaicių, Zemė, Ziburiai, Ziburėlis, Zvaigždutė, Zarija, Zingsniai, Ziežirba, Zvaigždės, Zarasų Kraštas ir dar kitų — 26 lietuvių leisti, kartais to paties vardo po keliolika, pvz. 13 Zaiabo vardu. Iš svetimųjų leistų svarbūs: Zeitschrift f. osteuropaische Geschichte ir Zeitschrift f. slavische Philologie, bet pamirštas — Zeitschrift f. vergleichende Sprachforschung auf d. Gebiete d. indogermanischen Sprachen, kuris tebeina nuo 1852. Jį red. ir prof. A. Bezzenbergeris, o šiaip — bendradarbiavo žymiausias pasaulio baltistai ir kiti lingvistai. Šį žurnalą pamiršo patys kalbininkai, kaip ir jo pirmąjį redaktorių A. Kuhn, pagal kurį visi šį žurnalą ir raštuose trumpina (KZ, Kuhn - Zeitschrift). Taip pat labai trumpai duotas ir Zivaja Štariņa, kuriam bendradarbiavo eilė lietuvių.

Zablockis, Zemaite ir Zirgulytė
Lietuvių ir, apimamai, literatūrai šis tomas šiek tiek. Sklandant puslapius iškyla M. Mažvydo bendradarbis J. Zablockis, vertęs lietuviškai giesmių; XIX a. ir kiek vėlesni — lenkiškai rašęs Ad. Mickevičiaus draugas T. Zanas, kun. J. Zelvys — Zelwawicze, įdomesnis gal savo ilgesiu ir pastangomis grįžti į Zemaicius kaip poezija, taip pat vienas iš mūsų bibliofilų, ypačingai susirūpinęs ir spausdinamos knygos išore (A. Mažulis), kun. D. Žukas, J. Zubrickas, Zemaite (Ant. Gustaitis). Zemaite šiame tome išskirtinai atžymėta 5 iliustracijomis ir tikrai įdomiai įjungta į lietuvių literatūrą, iškeliant jos reikšmę. Iš vėlesnių duoti: J. Zlabys - Zengė, V. Žilonis, K. Zupka - Kecioris, Stp. Zobarskas (A. Gustaitis), paskutiniu metu pralaužęs ledus lietuviui į sveitimosius laukus, bet pamirštas K. Zirgulytė. Grynai išėję (JAV) varda: kun. J. Žilius, kun. J. Židaničius — Seirijų Juozas, R. Židžiūnas — R. Prakeiktasis, Al. J. Zalpys. Taip pat lietuvių literatūros vadovėlių autorius kun. B. Zajančauskas (V. Gidžiūnas), kurio vadovėlių teko naudotis gal ne vienam vyresnio amžiaus lietuviui gimnazistui. Daugiau kalbos ir įvairių autorių raštus redagavęs ir vertęs žinomas A. Zirgulytis (dar pas prof. A. Salį rašęs diplominį darbą iš vidurio aukštųjų šnektų ir Lietuvių k. žodynui gausiai rinkęs žodžių). Taip pat prisimintinas ir latvis J. Zarinš, verčias lietuvių raštus latviškai, išvertęs ir dr. J. Girmiaus Tauta ir tautinė ištikimybė, Žmogus be Dievo.

Svetimųjų literatūros minėtini: J. Zeyer (čekas, rašęs ir lietuviškais temomis), E. Zola (A. Čipkus), Zweg (H. Nagys), Zuckmayer (H. Nagys), St. Zoromski, kurį seniau mėgome

verstis (J. Kėkštas), M. Zoženko, taip pat daug mūsų verstas (R. Šilbajoris) ir kt.

Zikaras, Zorach, Žmuidžinaičius ir Žilevičius

Dailei ir muzikai šis tomas dėkingesnis. Pro mus sušvyti žvaigždiniai grotikos skliautai (P. Reklaitis), Zanobi, Zaor ir Zemetas, visi trys dirbę Vilniuje (P. Reklaitis), Pr. Žitkevičius, reikšmingesnis 1900 Pariziaus parodos organizavimu kaip negausiais darbais, Lietuvą mylėjęs ir jos niekad neišsiginęs jurbarkietis žydas W. Zorach, pasaulinio garso skulptorius, prieš kokį mėn. miręs, tėvas ir sūnus Zikarai (V. Vizgirda), K. Zapkus (V. Vizgirda), G. Zumbakienė, K. Zoromskis, L. Zuklys ir labai plačiai duotas, šiemet miręs, A. Žmuidžinaičius (V. Vizgirda), kurio šviesių spalvų peizažas ne vienas esame gėrėjęs. Priešu suminėtas dar Vilniaus meno istorikas Wl. Zahorski.

Muzikai ir gretiminiams užkliūva akis už V. Zadeikos, R. Zigačio, A. Zidanavičiaus, M. Zemaitytės - Bitter, Žiūraičių, kuriuos visus parašė J. Žilevičius. Pagaliau ir jo plati biografija, St. Santvaro parašyta. Taip pat St. Santvaro duotas ir Lietuvos baletmeisteris N. M. Zverevas, o K. Ostrauskas apžvelgė ispanišką operą — zarzuella.

Zaunius, Žebrius, Žukauskaitė ir Žvirzonas

Lietuvių tautos įvairiose dienose skirtingais darbais įmynę daugelis pėdas. Štai būrys senojo Vilniaus univ. ir nepriklausomos Lietuvos mokslo žmonių: Znoska, Zaba, T. Zebrauskas, matematikas ir Vilniaus observatorijos steigėjas, T. Žičkus (visus parašė kun. prof. P. Rabikauskas) bei Žagelis, pragarsėjęs keliautojas ir tyrinėtojas; būrys — Zemaicių (Zigmas, Pranas, Juozas), J. Zubkus ir visai atskirai minėtinas A. Žvirzonas, prof. ir žymus socialistų veikėjas, nukankintas Sibire. Keistu sutapimu šia biografija baigiamas ir tomas, tartum pabrėžiant Lietuvos laisvės kovų liudininku, kurį išdavė jo draugas gydytojas ir prof. Markulis. Šis liūdnos praeities vyras užėjo kartą pas prof. A. Žvirzoną, netikėtai šio stalčiuje pastebėjo mūsų partizanų atšiaur-

peranto k. sudarytojas Zamen-

K. Zoromskis Griaušamas namas Iš vasario 4 d. atidaromos parodos Čiurlionio galerijoje. Chirgoj.

kimą ir tuojau nuskubėjo pranešti naujesiems Muravjovams. Ir dar daugiau, jam priskiriama NKVD pavedimu mirtina rašytojui P. Cvirkai injekcija, kuri sudarė riebalinę emboliją, kai Cvirka buvo tardytas dėl gegužės šventės žlugdymo. Tas pats Markulis buvo įkištas NKVD ir į partizaninį pogrindį, kur ilgesnį laiką išdavė jo draugus; jis organizavo iš Vilniaus tariamus pabėgimus į V. Europą ir, sakoma, padėjo, pasiekti J. Degniui bei kitiems sudarinėti ryšius, steigti naujas laisvinimo organizacijas; padėjęs išvykti ir Alb. Morkui, liūdnai pragarsėjusiam net Chicagoje. Taip pat prie Žvirzono prisimintinas ir 1941 bolševikų nužudytas dr. J. Žemgulytis, gelbėjęs ligonį.

Toliau būrys Vilniaus vyskupų, kuriuos parašė kun. R. Krauskas arba kun. dr. P. Jatušis: Zaleski (nuncijus), Zenkavičius, Žilinskas, Žolkovskis, Žuchovskis, Žveravičius ir Žarkis (J. Vaišnora). Taip pat ir kiti žymūs vilniškiai: Zwierzdowski, 1864 pakartas, Zavadzkiai (Vilniaus spaustuvininkai), M. Zukauskaitė, retos veiklos moteris, lenkų okupacijos metais susilaukusi 64 bylių, daugiausia už laikraščius, Pr. Žižmaras, pridėtinai ir esantį mūsų partizanų atšiaur-

hof (J. Botyrius). Iš kitų vienuomenininkų minėtini: T. Žitkus, T. F. Žilinskas, kan. Pr. Zadeikis (J. Vaišnora) ir P. Zadeikis (diplomatas, pasiuntinys Washingtone), K. Žalkauskas (H. Blazas), plk. St. Zaskievičius, V. Žutautas, miręs Sibire (K. Ališauskas), O. Žadvydas, Cervenės žudynių liudininkas, O. Žaštautaitė, kun. J. Zelvys, J. Žagrakalys, B. Zygelis, St. Žymantas, Zubovai, Žukai, J. Žmuidžinas, Žiliai, kun. J. Zielišauskas, Žmuidžinaičienė ir kt.

Atskirai minėtini M. Lietuvos Zauniai (su sena šeimos nuotrauka), be kurių (tėvo Dovo, dukters Mortos, sūnaus Dovo, vėliau mūsų ministro) spaudos moto knygų spausdinimas Tilžėje būtų turėjęs didelį sunkumą, taip pat ir M. Lietuvos veikimas — prof. dr. J. Vengrio, o jos valdymas — prof. dr. V. Manelio. Pačią Žemę iškloti popieriaus lakšte didelis darbas. Zemaite apšvieta A. Girmius, o Lietuvos — dr. P. Reklaitis, straipsnių iliustruodamas M. Strubiczio 1589, kng. Radvilos 1613, Sanson d'Aberville 1669, F. de Wit 1689, K. Weigelio 1734, Užnemunės 1830 ir Lietuvos vyr. štabo 1933 iškarptomis bei kartūšais. Atrodo, kad šio krašto veikėjas M. Žvilus. JAV lietuvių čia įtilpo didelis

būrys. Tai kun. A. Zaicas (V. Gidžiūnas), A. Zimontas, kun. J. Zlatožinskas (A. Kučas), A. Zujus (J. Prunskis), J. T. Zuriš, kun. J. Žebrius, labai įdomus ir didelis veikėjas, nužudytas vieno sulaisvimanėjusio lietuviu (A. Kučas), kun. T. Žilinskas, turįs daug nuopelnų ir Lietuvių Dienai (A. Kučas), kun. B. Žindzius, P. J. Žiūrys, Pr. Živatas, Žukauskai ir bokso čempionas J. Sharkey, kun. B. K. Žvirblis. Kitų vietų išėję — B. Zumeris, Zubras (Australija), Pr. Zundė (Vokietija) ir K. Žižiūnas (Kanada).

Minint atskirus mums mielus asmenis, tenka prisiminti ir Lietuvai daug skriaudos padariusius. Čia randame dabartinę istoriką J. Žiugždą, laimingą ir besijuokiantį, kad Lietuva okupuota, ir drauge klastojantį istoriją "didžiojo brolio" naudai. Tenka priminti dar K. Avižonio parašytas Zinojev, Ždanov ir Žukov biografijas, nors jų nuopelnai Lietuvos okupacijai ir neišryškinti. Taip pat ir Želigovskis prisimintinas.

Žeimena, Žuvinatas ir Žuvėdros

Žeimena su intakų žemėlapiu paskutinė didesnė duoklė prof. Stp. Kolupailos, o Žaliejė čia turi ir Vilniaus veikėjų 1911 nuotrauką. A. Bendorius išryškino Žuvinatą ir jo palias, paukščių žiedavimą. J. Kardelis atėjo su žylėmis, žaliuke, žalvarne, žąsimis, žiogeliais, žuvėdromis, žuvmimis, žvirbliais ir zoologijos sistematika bei zoologijos sodu.

Dangus ir Žemė

Dangus šiam tome neša dr. C. Masačio nemažą krūvį. Tai žodiako ženklai, kuriuos būtų gera buvę M. K. Čiurlionio piešiniais iliustruoti, žvaigždė, žvaigždėlapis, žvaigždynas ir žvaigždžių katalogas. Dangus su Žeme jungia V. Petraičio žaibas. Žemę apžvelgė B. Saldukiene ir A. Girmius, jos drebėjimus — J. V. Danys, kai dirbimas — prof. dr. J. Vengrio, o jos valdymas — prof. dr. V. Manelio. Pačią Žemę iškloti popieriaus lakšte didelis darbas. Zemaite apšvieta A. Girmius, o Lietuvos — dr. P. Reklaitis, straipsnių iliustruodamas M. Strubiczio 1589, kng. Radvilos 1613, Sanson d'Aberville 1669, F. de Wit 1689, K. Weigelio 1734, Užnemunės 1830 ir Lietuvos vyr. štabo 1933 iškarptomis bei kartūšais. Atrodo, kad šio krašto veikėjas M. Žvilus. JAV lietuvių čia įtilpo didelis

Žodis ir Žmogus

Žodžių tomo apžvalgą pradėjome, juo ir baigiame. Žmogus išreiškia save žodžiu, ženklų (V. Doniela), žaismu (K. J. Čeginskas), žmogaus pareigomis ir teisėmis (K. J. Čeginskas) ir mąstymu, t. y. filosofavimu bei jos atstovais, kurių šiame tome ryškiausi atstovai — Zenonai (V. Doniela), o žmogaus santykis su Leidėju priklauso taip pat S. Testamento žmogui, šiuo kartu Zakarijui (L. Tulai). Pats žmogus didelė mįslė. Jo anatominę apžvalgą duoda dr. Al. Grinius, kilmę — A. Mažiulis (su 1966 antropologiniu kilmės krūmu), o žmogų visuomenoje — dr. J. Girmius, tuo, atrod, įprasminamas žmogų ir jo kūrybą, tegu ir atsitiktinai, jam atitekusių šiuo paskutiniu LE tomu.

LE pradėjo prof. Vcl. Biržiška, iškilus mūsų bibliografas ir bibliologas. Į darbą, dar Ijame tome, įsijungė prof. P. Čepėnas, istorikas, A. Bendorius, geografas, tuojau pat ir dr. J. Girmius, filosofas, kiek vėliau dar prof. dr. J. Puzinas, proistorikas, o darbo talkininkais per 1,000 kitų bendradarbių. Taigi našta kėlė daugelis rankų, kurioms ekonomingą atramą sudarė jos leidėjas J. Kapočius su būriu prenumeratorių. Bendrieji LE tomai baigti. Darbas atlikta didelis, stebinas sveitimosius, nerimo įvaręs net Maskvai, kuri leido Lietuvoje leisti Mažąją enciklopediją. Jos šiais metais pasirodė I tomas (A—J), žiuriai išcenzūruotos ir pagal Maskvos reikalavimus perrašytos, dažnai net nebesuprantamu lietuviui ir sakiniu, nes jį buvo versta iš rusų kalba paruoštų rankraščių. Mums

laisvo pasaulio lietuviams tokios išmonės bei priešakinės pramonės nesuprantamos, bet ten tas lieka tokia žiauria tikrove, kad net dėl atskirų eilučių Sniečkaus - Zimano cenozriai skambina Maskvai...

Darbas užbaigtas, nors daugelis jos bendradarbių pabaigos nebesulaukė. Mirė jos vyr. red. Vcl. Biržiška, taip pat pagrindiniai bendradarbiai: prof. dr. K. Pakštis, prof. Stp. Kolupaila, M. Kriškėičius, prof. dr. A. Šapoka, plk. A. Ružanovas - Ružaniec, doc. inž. A. Jurskis, prof. dr. K. Oželis, dr. J. Paplėnas ir daugelis kitų. Nesulaukė nė šio tomo pasirodant dr. Br. Baškys, H. Blazas, dr. prof. V. Manelis, doc. dr. J. Matusas; straipsnių yra ir anksčiau mirusio prof. Stp. Kolupailos. Prieš juos visus čia suminėtas ar neišvardintus nulinkta mūsų galva, nes jie visi atliko lietuviškajam žodžiui pareigą.

MOVING
A. VILIMAS
Apraustas perkraustymas
Ivairių atstumų
3415 So. Litanica Avenue
Tel. FRontier 6-1882

Stirbis Fuel Oils
Aliejus virtuvei ir krosnims.
"Geresnė ir pigesnė alyva"
Tel. HEMlock 4-6264
PETER STIRBIS
6741 So. Maplewood Avenue
Chicago, Ill. 60629

PASINAUDOKITE
"DRAUGAS" SPAUSTUVĖS
PATA RNAVIMU.
Dienraštis DRAUGAS spausdinamas moderniojo spaustuvėje. Lietuvių tarpe nėra kitos modernišesnės spaustuvės visoje Amerikoje.
Draugo spaustuvė spausdina gražiausias lietuviškas knygas, programas, pakvietimus vestuvėms ir kitiems reikalingiems gyvenimo įvykiams. Mažai yra tokių spaudos darbų, kurių dienraščio DRAUGO spaustuvė negalėtų atlikti.
Kviečiame visus organizacijas ir programų vadovus bei kitus lietuviškų draugijų vadus pasinaudoti dienraščio DRAUGO spaustuvės patarnavimu. Atvykite bent pasiteirauti.
Remkite DRAUGĄ, kuris palaiko lietuvių kultūrinį gyvenimą išvijoje. duodami spaudos darbus DRAUGO spaustuvėi.
Visais spaudos darbų reikalais teiraukitės šiuo adresu:
"DRAUGAS"
4545 West 63rd Street
CHICAGO, ILL. 60629 TEL. LU 5 - 9500

MARQUETTE PARK -- AMERIKOS LIETUVIŲ SOSTINĖJE
80 MILIJONŲ PERŠOKUSI BENDROVĖ
CHICAGO SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
6245 SO. WESTERN AVE. CHICAGO, ILL. 60636 TEL. GR 6 - 7575

4 3/4% METAMS

VISUOSE TAUPYMO SKYRIUOSE

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM
FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURED
INSURANCE CORPORATION

Federalinės vyriausybės apraustas įstaigoje visos taupymo sąskaitos apraustos iki \$15,000.00

CHICAGO SAVINGS AND LOAN BENDROVĖ, viena tarp žymesniųjų krašto finansinių įstaigų, aptarnauja šios apylinkės gyventojus pavyzdinai, saugiai ir pelningai jau virš 43 metus, visada prisilaikydama saugumo ir išmokėdama, palyginamai aukštą dividendą. Per paskutinius 10 metų Chicago Savings išmokėjo savo taupytojams virš 14 milijonų dolerių dividendų. Chicago Taupymo Bendrovė stengiasi būti stipri finansinškai ir teikti pačius geriausius patarnavimus savo taupymo ir skolinimo nariams.

Mes bendradarbiaujame su vietinėmis lietuvių organizacijomis, noriai prisidedami darbais ir finansais, kad galėtume pasiekti geresnių gyvenimo sąlygų. Kviečiame visus taupymo ir paskolų reikalais kreiptis į Chicago Taupymo ir Skolinimo Bendrovę, išaugusią į virš \$84,000,000 turto įstaigą.

CHICAGO SAVINGS BENDROVĖ kviečia visus lietuvius, ypatingai tuos, kurie dar nesate aplanke mūsų 84 milijonų dolerių finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagodo. finansinės įstaigos, vienos įdomiausių visoje Chicagoje.

Atsilankę pamatysite gėlimis išpuoštą pirmą įstaigos aukštą. Laimė Saltinėly — Wishing Well, per kurį surenkama ir išdalinama kasmet įvairioms labdarinėms įstaigoms apie \$1,200.00. Pamatysite plačią žinoma didelį Chicago Savings Prezidentinį kambarį, kuriame yra vietos 200 asmenų ir kuris veltui duodamas organizacijų su-

stai nariams teikiamas mūsų pilnas patarnavimas-

1. Insured Family Savings
2. College Bonus Savings
3. Christmas Club Savings
4. Vacation Club Savings
5. Home Mortgage Loans
6. Home Improvement Loans
7. All Types of Insurance
8. Sell and redeem U. S. Bonds
9. Safety Deposit Boxes
10. Free Community Rooms for your organization meetings. (Free Coffee)
11. Cash checks and pay all family bills with our special money order checks. No service charge to members.
12. U. S. Postal Stamps Machine Service
13. We sell Travelers Checks
14. Save-by-mail Kits
15. Notary Public Service
16. Two large Free Parking Lots
17. Free Theatre tickets two Saturdays monthly for your children and mothers
18. Christmas party with gifts to College Bonus Members

Susirinkimams. Susirinkusiems veltui jame teikiame kavą. Šis kambarys yra išpuoštą dideliais Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentų paveikslais ir trumpomis jų gyvenimo žiniomis. Pamatysite įvairių rinkinių kabinetą ir daug kitų įrengimų bei patogumų, kuriais per metus naudojasi mūsų taupymo ir skolinimo nariai.

Ypatingai kviečiame vaikų tėvus pradėti taupyti vaikų mokslui reikalingus pinigus. Mes turime specialų skyrių, kuriame taupomi mokslui reikalingi pinigai (College Bonus Savings). Šiame skyriuje laikomiems pinigams mokami patys aukščiausi dividendai, net iki 5 1/4%. Šiandien mokslas kainuoja nuo \$6,000 iki \$12,000 ir daugiau. Jei pradėsite mažais mėnesiniais indėliais taupyti nuo vaiko jaunų dienų, tai nei neapsiūrešite, kai sutapsysite mokslui reikalingus pinigus. Galite pradėti \$2.50, \$5.00, \$10.00 arba net \$25.00 sumomis į mėnesį. Kai padėsite 200 kartų po \$25.00, tai susidarys reikalinga suma. Tokiu būdu bus užtikrintas jaunimui reikalingas mokslas. Vaikams bus lengvesnė ir gražesnė ateitis, o tėvams ramesnė sąžinė. (Šio mokslo taupymo skyriaus nereikia sumaišyti su dabar garsinamu Certificatų taupymo skyriumi).

Valdyba, direktoriai ir visi tarnautojai Jūsų lauksime.
JOHN PAKEL, Sr., Prezidentas

PATOGIOS VALANDOS:
MONDAY 12:00 P.M.—8:00 P.M.
TUESDAY 9:00 A.M.—4:00 P.M.
WEDNESDAY Closed All Day
THURSDAY 9:00 A.M.—8:00 P.M.
FRIDAY 9:00 A.M.—8:00 P.M.
SATURDAY 9:00 A.M.—12:00 P.M.

Alvydas Bičiūnas. Veidai gamtovaizdyje. Iš Balzeko lietuvių kultūros muziejuje. Chicago, šiuo metu vykstančios parodos. Nuotr. Kazio Norvilo

NAUJI LEIDINIAI

• Mykolas Viltis, NEPARASYTI LAISKAI. Eilėraščių rinkinys, nr. 6. Viršelis ir piešiniai Pauliaus Jurkaus. Išleista 1966, Lietuvių tautos sukilimo 25 metų sukaktyje, 56 psl., 7 1/2 x 5 1/2 inč. formato, kaina \$2.00. Rinkinys yra sugestvyvos rezistencinės poezijos pluoštas, kaip atrodo, sukurta žmogaus, visa tai išgyvenusio. Eilėraščių suskirstyti šiais skyriais: Kritusių partizanų testamentai, Ištremtųjų laiskai tėviškėn, Sibire miršančio partizano atodūsiai ir Neparašyti laiskai. Be kita ko, knygos užsklandoje "Leidėjo žodžio vieton" J. B. sako: "Čia rašo poetas, kuris neturi nei kada, nei jaučia vidaus būtinumo forma grožėtis ir ją dalinti... Ne forma, o pergyvenimai pirmiausia traukia čia dėmesį."

"Mėginau teirautis, kas autorius yra. Pati jo poezija rodo pergyvenimą žmogaus, kuris gyvena (ar gyveno) ne mūsų sąlygose. Gyveno sąlygose, kuriose žmogus atsiduria prie pat ribos — nebegyventi. Nuo tos ribos stebint, daug kas rodosi kitaip. Tai sąlygos partizano, sąlygos ištremtojo Sibiro šachtose. Jo pergyvenimai anose sąlygose, jo santykiai su pasauliu yra šios poezijos turinys."

• O. B. Andronė, ZINGSNIAI TAKELIU. Eilėraščių rinkinys, nr. 7. Viršelis ir piešiniai Raulinaičio. Rinkinys 7 1/2 x 5 inč. formato, 120 psl., kaina \$3.00. Spaudė Nida Press, I Ladbroke Gds., London, W. II, England.

Tai antroji poetės knyga, nepretenduojanti į didelius minties ar formos naujumus, bet vietomis sublyksinti tikru lyrišku nuosirdumu. Audronės temų pynė gana įvairi; trapi ir greit prabėganti jaunystė, religiniai posmai, tremties bei patriotinės temos ir bene geriausiai poetei pavykusi gamtinių nuotaikų poezija. Ilustracijai čia pora posmelių: Šlaite, aukštai, Kur naktį geri vėjai guli, Pušėlis tekino Žalias žalias žvakes, Ir šaltinėlis Troškuliui pasiūlė Skaidriausiojo čiurlenimo Ir šalpusnių Geltonai burbuliuotąsias kekes.

Po langu vasara verkia Šalnotų gėlių — Po langu numirė saulės — Neprikeliu jų.

Poetė autentiškiausia ir yra tokios gamtinių eilėraščių, kai tuo tarpu kitokios lyg ir neatsiplėšia nuo kadais populiarus M. Linkevičiaus, Salomėjos Nėries ir kitų panašaus braižo.

• AIDAI, 1966 m. gruodžio mėn., nr. 10. Tai šio mėnuo kultūros žurnalo jubiliejinį dvidešimtųjų metų paskutinis numeris. Kompletas užbaigiamas gana turiningu įvairių temų krūviu. Vysk. V. Brizgys rašo apie šiais laikais aktualų pasauliečių apaštalavimą, o A. Kučys mini 100 metų sukaktį nuo buv. Lietuvos prezidento dr. Kazio Griniaus gimimo. Darius Lapinskas gyvai parašytame straipsnyje supažindina

skaitytoją su moderniosios muzikos apraiškėmis bei jų kryptimis. Dr. Jonas Grinius rašo apie A. Vaičiulaičio "Valentiną", praėjus 30 metų nuo jos pasirodymo. Tai labai sveikintinas šios rūšies užmojis, kada mūsų spaudoje, be įprastinių recenzijų, vieno ar kito rašytojo kūrybos ar ryškesnio veikalo studijinis nagrinėjimas yra jau gana retas reiškinys. Bronius Povilaitis duoda straipsnį "Šimtmetis su Mendeliu biologijoje". Poezijos puslapius — Balio Augino eilėraščių, o prozos — Andriaus Norimo legenda. Apžvalginėje žurnalo dalyje Alaušius stabtelėja prie planuojamos knygų serijos "Krikščioniškas gyvenimas", duodamas ir savų sugestijų sumanymo iniciatoriams. Minimas 60 metų sulaukęs rašytojas J. Gliuda, rašoma apie jaunąjį lietuvių skulptorių Antaną Brazdį, recenzuojama nauja lietuvių kalbos gramatika, išleista Lietuvoje, ir nušviečiami JAV ir Baltijos respublikų santykiai Alberto N. Tarulio veikale. Numeris iliustruotas A. Brazdžio skulptūrų ir L. Vilimo tapybų nuotraukomis.

• ATEITIS, 1966 m. lapkričio - gruodžio mėn., nr. 9-10. Tai paskutinis senosios "Ateities" redakcijos ir Chicagoje leidžiamos "Ateities" numeris. Kaip žinome, nuo 1967 metų pradžios "Ateitis" bus leidžiama rytiname JAV pakrastyje; ten suorganizuotas ir naujasis redakcinis kolektyvas su vyr. redaktorium A. Sabaliu. Ligšiolinis, čikagietiškas "Ateities" redakcinis kolektyvas ir vyr. red. Skirmuntas Radvila pastaraisiais metais šį mūsų katalikiškojo jaunimo žurnalą ypač suaktualino ir sugyveno. Žurnalas, nevengdamas aštriai ir net kontroversiškai pasisakyti lietuviškoms ir nelietuviškoms temoms, buvo išprovokavęs visuomenėje atvirą nuomoninių pasikeitimą ir atkreipęs į save ne vien tik ateitininkijos dėmesį. Linkime, kad nuo šių dienų pulso neatšoktų ir naujoji "Ateities" redakcija, nors ir ieškodama savo darbui naujų metodų ir naujų išraiškos formų.

Gi finalinis "čikagieškiosios" Ateities numeris ir savo turiniu, ir jaunųjų kūrybos dalimi, ir estetiniu puslapių sutvarkymu yra ypač patrauklus. Visko ten tiek daug, kad detaliau

Automobilio nelaimės atveju skambinkite (In case of accident, call) COUNTRY AUTO REBUILDERS GR 6-7777 24 hour towing service Karoserijos taisymas, stabdžiai, motorai, tepimas ir smulkūs pataisymai

FRONT WHEEL ALIGNMENT — WHEEL BALANCING BODY AND FENDER WORK PAINTING, MECHANICAL REPAIR 2423 W. 59th St., Chicago, Ill., 60629 Savininkas — MIKAS ČESAS

ir trumpai aptarti laikraštyje beveik neįmanoma. Patartina kiekvienam numerį perskaityti.

• LAISKAI LIETUVIAMS, 1966 m. gruodžio mėn., nr. 11. Naujo sąsiuvinio turinyje pastebimas gražus balansas tarp informacijos, studijinių straipsnių ir žodžio grožinės kūrybos. Ir visa tai talpinama gana plačioje skalėje tarp mokslinės frazės rimtumo ir feljetono bei anekdoto žaismingumo.

• GIMTOJI KALBA, 1966 m. liepos-rugsėjo ir spalio-gruodžio mėn., nr. 3-4 (33-34). Bendrinės kalbos laikraštis. Redaguoja L. Dambriūnas, 4314 40th St., Brentwood, Md. 20722. Metinė prenumerata 2 dol. Administracijos adresas: Gimtoji Kalba, 5348 S. Talman Ave., Chicago, Ill. 60632. Gimtąją Kalbą leidžia JAV LB Kultūros fondas.

Naujame numeryje Pr. Skardžius rašo apie neseniai mirusį kalbininką pulk. J. M. Laurinaitį. L. Dambriūnas linkęs pasisakyti už Jungtinių Amerikos Valstijų terminą, Jungtinėmis Valstybėmis vadinant dabar įprastą Jungtines Tautas. Laikraštyje yra ir daugiau labai parankios medžiagos kiekvienam, kam lietuvių kalbos taisyklumas ir jos grynumas yra brangūs.

• LIETUVIŲ DIENOS, 1966 m. gruodžio mėn., nr. 10. Nuotraukomis ir tekstu ypač užakcentuojama ilgamečio Balfo pirm. prel. J. B. Končiaus sukaktis ir Hamiltono Lietuvių teatro "Aukuro" veikla. Žodiniu ir vaizdiniu būdu pristatomas skaitytojui ir kitas lietuvių visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas. "Lietuvių Dienos" yra visiems niekuo kitu nepažinomas lietuviškasis "Life." Redaguoja Bernardas Brazdžionis, leidžia A. F. Skirius. Adresas: Lietuvių Dienos, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029. Metinė prenumerata \$6.00.

SIUVIMO BERNINA • NECCHI • ELNA • PFAFF • KENMORE (šveicaršiškos, vokietiškos, itališkos, japoniškos, Singer ir kitos). Taisome, parduodame ir nuomojame priemonis kainomis ir sąlygomis. Darbas greitas ir sąžiningas. Turime dalis, prižiūrime pagal skoni kabinetus. Aptarnaujame Chicagoje ir priemiestuose. Parduodame ir taisome dulkių siurblius. B. & B SEWING MACHINE CO. 4214 S. Archer Ave., Chicago, Ill. 60632. Tel. 927-0044; 927-0045. Vedėjas Arvydas M. Dikinis

Pristatome Visokių Rūšių STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMIU MEDŽIAGA

CARR MOODY LUMBER CO. STASYS LITVINAS, Prez. 3039 So. Halsted St., VI 2-1272 Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai. Raštinė atidara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniai iki 3 val. p. p.

Kultūrinė Kronika

• Teologui, filosofui ir poetui skirtoji "Satrijos" popietė. Ateitininkų meno draugija "Satrija" vasario mėn. 5 d. (sekmadienį) "Draugo" redakcijos patalpose rengia kultūrinę popietę prof. dr. Antano Maceinos kūrybai aptarti. Bus pristatyta dvi pastarosios jo knygos: "Dievo Avinėlis" ir poezijos rinkinys "Gruodas". Šių dviejų leidinių rėmuose apie Maceiną, kaip teologą, kalbės kun. Vytautas Bagdanavičius, Maceiną, kaip filosofą, išryškins kun. dr. Andrius Baltinis ir Maceiną, kaip poetą, charakterizuos Aušrelė Liulevičienė. Rinktinis knygos "Gruodas" eilėraščių meniškuoju žodžiu klausytojams perteiks aktorai Zita Kevalaitytė - Visockienė ir Algimantas Dikinis. Čikagiečiai yra kviečiami šion kultūrinę popietin atsilankyti.

• Scenos darbuotojų sąjunga šiame sezono Chicagoje stato dvi vienaveiksmes Algirdo Landsbergio komedijas: "Sudie, mano karaliau" ir "Barzdą". Pirmąją režisuoja Birutė Pūkelevičiūtė, o antrąją — Algimantas Dikinis. Spektakliai Jaunimo centre kovo mėn. 18 ir 19 d. Chicago lietuviškojo teatro pastaruoju laiku jau labai pasigedo, tad ir nauji scenos darbuotojų užmojai čikagiečius labai pradžiuogino.

• Dailininko Kazimiero Žoromskio tapybos paroda Ciurlionio galerijoje, Chicagoje, atidaroma vasario mėn. 4 d. 7 val. vak. Dailininkas atveža Chicago pačius naujausius savo darbus.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS Daug sutaupysite perkdami čia įvairių filmų foto aparatus ir jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis Kalėdoms. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad. ir ketvirt. vakarais iki 9 val. 3314 West 63rd Street Chicago, Illinois 60629 Tel. PK 6-8998

CHICAGOS PONIOS IR PANELES, Nereikalingi plaukai sunaikinami atsargiai, efektingai, ekonomiškai! Pasaulį garsus metodus vartojamas, pripažintas visų daktarų. Lūpos, žandai, skruostai, antaičiai, kakta, rankos, kojos. Kankintis visą gyvenimą su nereikalingais plaukais, tai jau per daug. Laikas tik pasunkina padėį, kiekvienas odos ligų gydytojas tai žino. Kodėl laukti? Tuoj skambinkite DE 2-6631 ir pasikalbėkite. Elektrologistė — JANINA POCS, Marshall Field Annex Bldg., 25 E. Washington St. Suite 1420

Taupykite MIDLAND SAVINGS MES MOKAME 5 1/4% ANT 1-Ų METŲ CERTIFIKATŲ Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams. Kiekviena sąskaita ligi \$15,000 apdrausta Federalinės valdžios agentūroje August Saldukas, Prezidentas 4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632 Telef. CL 4-4470

PAPUŠKITE BUTĄ NAUJOMIS UŽUOLAIMOMIS. DAR SUSPĖSIME PAGAMINTI SVENČIŲ SEZONUI, TIK PASIRŪPINKITE PAS STEIN TEXTILE CO. urmėnėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritimų: damasko, brokadų, "boucle's", "fiberglass". PIRKSITE NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ STEIN TEXTILE bendrovė yra pirmoji, kuri parūpina vilnonių, šilko, nylo, tafetų, aksomo, ANGLISKŲ MEDŽIAGŲ paltams ir kostiumams siuntimui artimesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas. 616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737 Atidara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's alkėje

žvaigždės — pigmėjai 1,000 tonų. Jos mažesnės net už mėnulį, todėl astronomai jas vadina žvaigždėm — pigmėjais. Jų atstumas nuo saulės galėtų būti kiek mažesnis, kaip 20 šviesmečių. Paskutinių poros metų bėgyje surasta ir daugiau tokių pigmėjų. Kai kurios iš jų galėtų būti arčiau, negu artimoji Alpha Centauri. A. R.

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai. Atidara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro. "PALANGA" RESTAURANT 6918 So. Western Ave. - GR 6-9758 JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSOCIATION Joseph F. Gribauskas Executive Secretary 4 3/4% 5 1/4% DIVIDEND CHECKS MAILED QUARTERLY ON INVESTMENT SAVINGS ACCOUNTS LONG TERM BONUS SAVINGS ACCOUNTS 1447 So. 49th Court CICERO, ILLINOIS 60650 Phone 656-6330 HOURS: Mon. 9-3; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed

Mūsų erdviuose patalpose turime didžiausią pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų LIETUVIŲ ISTAIGA ROOSEVELT FURNITURE CO. F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS 2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711 Atidara pirmad. ir ketvirt. 9-9 val., antr., treč. ir šeštadieniai nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atidara nuo 11 iki 4:30 v. po pietu

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION B. B. PIETKIEWICZ, Prez. 2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083 PLENTY OF FREE PARKING 4 3/4% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami sausio ir liepos mėn., 31 d. VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. 9 v. r. iki 5 v. v. PIRMAD ir KETV. 9 v. r. iki 9 v. v. ŠEŠTAD 9 v. r. iki 12 v. d. Trečiad. uždaryta

Artesian Restaurant 2432 West 63rd Street (63rd & Artesian) • Skanus valgiai • Geras patarnavimas • Puiki atmosfera PIETŪS \$1.65 & \$2.25 JOKIO LAUKIMO — GREITAS PATARNAVIMAS TALPA — 350 SĖDIMŲ VIETŲ. Rezervacijoms skambinkite — 436-4622. Atidara sekmad. iki ketvirtad. 6 v. ryto iki 1 v. ryto, penktad. ir šeštadieniai iki 5 valandos ryto.

STUDIJOS APIE KATALIKIŠKĄS MOKYKLAS AMERIKOJE

PETRAS P. ČINIKAS, MIC

Mokslu srityje Jungtinių Amerikos Valstybių katalikiškos mokyklos yra tikras fenomenas, kol kas dar plačiau neištirtas ir giliau neištudijuotas. Vals-tybininkai vengia jį paliesti, dažnai norėtų eiti jam į pagalbą, bet nedrįsta. Iš kitos pusės, niekas lig šiol nuodugnai nebandė įvertinti šio fenomeno atliktus darbus.

Daugiau kaip 6 milijonai mokinių lanko katalikų mokyklas Jungtinėse Valstybėse. Kas septyntas mokinys yra diecezi-jos ar kurios nors vienuolijos mokykloje. Prieš 25 metus tik pusantro milijono jaunimo sė- dėjo katalikų vedamose mokyk-lose, dabar ten yra beveik 6 milijonai. Šie studentai lanko dvylika tūkstančių mokyklų.

Katalikas dabar gali pradėti mokslą vaikų darželiu ir baigti aukščiausiomis gydytojo, pul-kiui paruoštomis mokytojo pro- fesijomis katalikų švietimo ins- titucijose. Visos progos ir visi galimūnai randami gausiose katalikų mokyklose. Ir visos tos mokyklos gyvuoja be val- džios pagalbos.

Nors jau ir neįmanoma pra- eiti negirdomis pro katalikiškų švietimo institucijų veiklą, bet niekas dar rimtai nepasvėrė tų mokyklų reikšmės ir jų įtakos visam Amerikos švietimui. Bet pastaruoju laiku jau pasirodė dvi reikšmingos studijos: "The Education of the American Catholics", redagavo kun. Andrew Greeley ir Peter H. Rossi (ne- katalikas), kurie yra profesori- ai Chicagos universitete, išlei- do Aldine Publishing Chicago- je (368 psl., kaina \$8.95) ir "Catholic Schools in Action", leidinys Notre Dame universi- teto. (328 psl., kaina \$10.50). Pirmą studiją finansavo Carnegie Corp. ir pagalbėjo Sveika- tos, mokslo ir labdaros departa- mentas (United States De- partment of Health, Education and Welfare). Antrą finansavo dalinai Carnegie Corp. ir Not- re Dame universiteto skyrius "National Opinion Research Center", kuriam vadovauja Norman M. Bradburn.

Studijoms reikėjo milžiniškų sumų, plačiai pravedant tyrinėjimus ir nuodugnai išgildinant visas išvadas. Pirmoji studija pasinaudojo Chicagos universi- teto profesūra, o antrai buvo suorganizuotas patariamoji ko- misija iš 98 profesorių, biznie- rių ir mokyklų vedėjų. Visais atžvilgiais šios studijos buvo gerai paruoštos, gerai apgalvo- tos ir sumaniai realizuotos.

Studijos domina visus
Mokslininkai ir mokyklų ve- dėjai prisipažįsta, kad jie jau labai laukė panašių studijų apie mūsų mokyklas. Jie tačiau ir- gi pareiškia kai kurių pastabų apie šių studijų skirtumus.

Aplamai kalbant, mokslininkai nurodo, kad Notre Dame universiteto studija parengta platesniu mastu, surenkant dau- giau kaip milijoną informacinių kortelių, kurios bus pervarytos per kompiuterį, sudarant visoki- as statistikas. Jomis galės pa- sinaudoti nauji leidiniai, siek- dami dar nuodugnesnio viso rei- kalo įvertinimo.

Chicagos universiteto studija, kai kurių mokslininkų nuomo- ne, yra siauresnio masto, ta- čiau labiau moksliska ir išva- dose vaizdingesnė.

Nemažam skaičiui mokslininkų šios studijos yra lyg koks dangaus atsivėrimas, lyg nepa- prastos paslapties atidengimas. Katalikiškų mokyklų aprašai, kurie retkarčiais pasirodydavo viešumoje, vis neturėdavo pakankamo nuodugnumo, tad ir nepririšdavo studijinės akies. Tokiu būdu dažnai pasitaikydavo visokių netikrų įvertinimų ir net bauginančių pareiškimų apie šio krašto katalikų mo- kyklas.

Reikia pasakyti, kad šios stu- dijos tikrai dabar turėtų išaiš- kinti visus nesupratimus, ku- rie kartais nustatydavo net kai kuriuos katalikus prieš savą- sias mokyklas, renkantis labiau viešąsias mokyklas bręstančiam jaunimui. Mūsų žmonės, kaip labai iš minėtų studijų matyti, negali gėdytis katalikų mokyk- los, nebent jaunimui reiktų ypatingai specializuotos mokslo šakos.

Visos katalikiškos mokyklos buvo iširtos, duomenys buvo surinkti nuo žemiausios iki aukščiausios ir garsiausios. Tad Amerikoje yra daugiau kaip 300 katalikiškų universitetų ar kolegijų vyrams ir moterims; daugiau negu 2,500 aukštesnių mokyklų (high schools); ir ne- mažiau kaip 10,000 pradinų mokyklų. Visa tai apžvelgti bu- vo milžiniškas darbas. Reikia dėžautis, kad jis padarytas ne- atkiština.

Katalikiškų mokyklų aplinkybės

Abi čia minimos studijos duoda atsakymus į du svarbius klausimus: kokį mokslo lygį yra katalikiškos mokyklos pasiekusios? Kaip jos atrodo, lyginant su viešosiomis mokyk- lomis?

Pirmiausia gal reiktų pada- ryti keletą pastabų apie pačias mokyklas, nes praveistos tyrinėjimuos paaikškėjo daugelis įvairių aplinkybių.

Dažnai katalikiškų mokyklų klasės būna perpildytos; per daug studentų tenka vienam mokytojui. Nors ta padėtis kas- met gerėja, ir klasės jau būna mažesnės. Matyti, kad mokyklų vedėjai jau randa daugiau mokytojų, o ir klasių erdvė di- dėja. Skaitydami išleistas stu- dijas, sužinome, kad adminis- racijos išlaidos, reikalingos stu- dentui išmokslinti, katalikiško- se mokyklose būna daug ma- žesnės, negu viešosiose mokyk- lose. Tą faktą galima išaiškinti, atsimenant, kad vienuolės gauna kur kas mažesnes algas, o ir samdyti mokytojai nevisd būna pakankamai atlyginami.

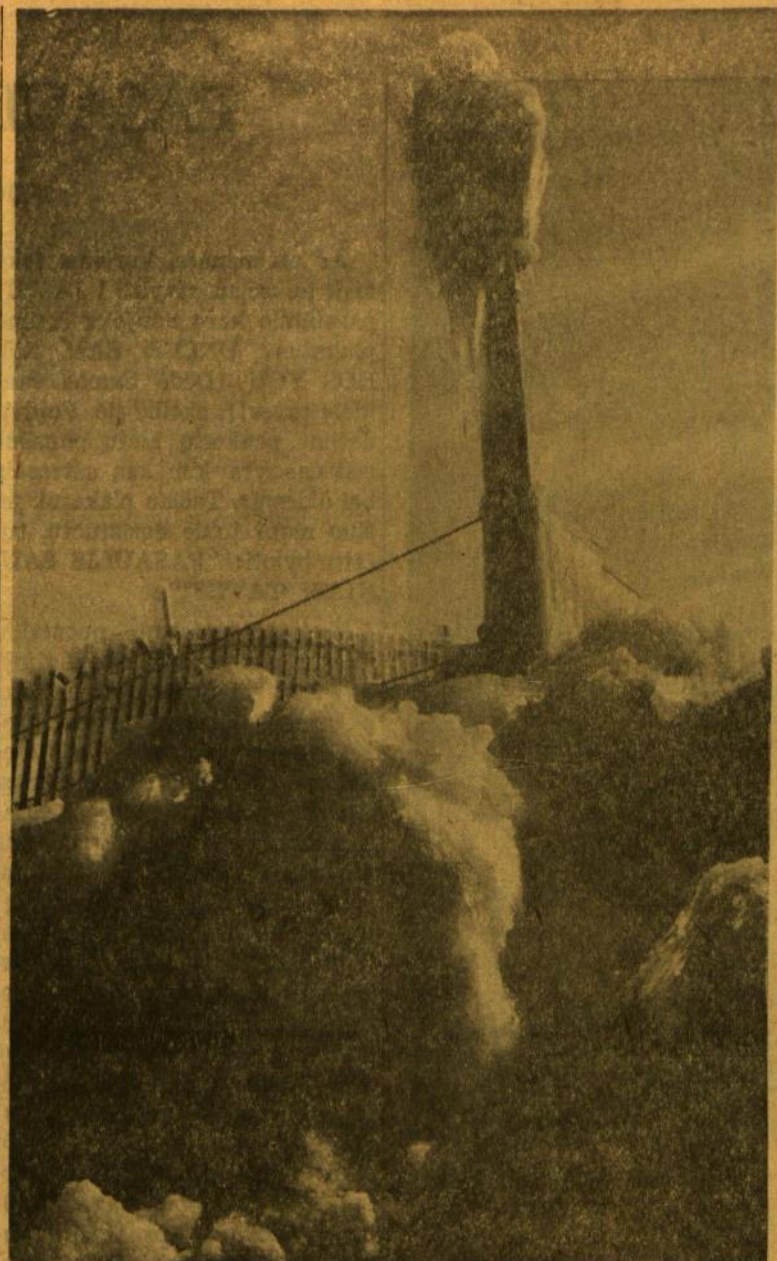
Tos pačios studijos irgi pa- stebi, jog katalikiškos mokyk- los vis dėlto turi aukštesnį stu- dentų lygį, nes jos gali pavaryti nesuvaldomą studentą, kuris tada nuema į viešąsias mokyk- las. Mokytojams toks patvar- kymas darba žymiai palengvina.

Studijos irgi nurodo, kad, ly- ginant studentus viešosios ir katalikiškos mokyklos, katali- kiškos mokyklos studentai vis dėlto pralenkia kitų mokyklų studentus savo akademiškumu įvairiose išimokslinimo galimy- bėse. Ir tai nenuostabu, kadangi katalikiškosios mokyklos gali savo studentus pasirinkti.

Praėjusiais metais būdavo daug priekaištų katalikiškoms mokykloms, kad jos negali pa- siekti aukšto lygio, nes klasė- se būna per daug mokinių. Bet Notre Dame studija parodo vis- ai ką kita, nes nuodugnai iš- tyrus reikala, susidurta su ne- užginėjimu faktų, jog katali- kiškos mokyklos mokinius yra tiesiog privilegijuotas akademiš- kų mokslų srityje. Šitai akivaiz- džiai patirta pripažintuose vals- tybiniuos egzaminuos, kurių re- zultatai parodė, jog katalikų pradinų mokyklų studentai vi- sur pasiekė 110 IQ lygį, kur kas aukštesnį už įprastas nor- mas Jungtinėse Valstybėse.

Katalikybė ir gyvenimas

Chicagos universiteto Gree- ley - Rossi studija ieškojo at- sakymo į klausimą: koks liki- mas katalikiško auklėjimo ir mokslinimosi, kai mokinius pats subręsta ir pradeda savaranki- kai gyventi. Sužinota, kad ka- talikybė ilgiau ir tvirtčiau išsi- laiko tuose, kurių ir tėvai yra pavyzdingi katalikai. Studija taipgi konstatuoja, kad moki-

Ziemos pergalė

Nuotr. V. Maželio

niai būna tvirtesnį savo pasau- lėžiūroj, jeigu jie tęsia savo mokslus katalikiškose kolegijo- se. Kun. Greeley ir Rossi tvirtina, kad geriausi rezultatai ai- siekiami, kai mokinius savo mokslinimais pradeda katalikiš- ka pradine mokykla ir baigia katalikiškuoju universitetu. Au- torių tyrinėjimai taipgi rodo, kad paskutinių dešimt ar dau- giau metų studentai aukštes- niuose mokyklose moka geriau pritaikyti taisybų pamokas prie viso kasdieninio gyvenimo, ka- dangi mokytojai naudoja tin- kamesnes knygas ir geresnius mokymo metodus. Studijoje taipgi aiškėja, kad katalikiška- si išimokslinimas išgaruoja greičiau tuose jaunuoliuose, ku- rių patys tėvai nesirūpinda- vo savo bažnytinėm pareigom.

Kun. Greeley ir Rossi spren- džia taipgi klausimą: ar lanky- mas katalikiškos mokyklos at- riboja kataliką mokinį nuo vie- šąsias mokyklas lankančių? Detalus tyrinėjimas nerado duomenų, kad katalikai būtų išskirti visuomenėje dėl katali- kiškos mokyklos lankymo.

Studija taipgi pripažįsta, kad mergaitė, lankiusi katalikišką mokyklą, kurioje moko vienuo- lės, pasilieka tvirtesnį kataliky- bėje, negu berniukas, taipgi lan- kęs vienuolių vedamas mokyk- las.

Katalikas studentas visuomenėje

Katalikiškas kolegijas ar uni- versitetus lankantys studentai tampa daugiau liberalūs visuo- meniškoms apraiškoms, atsiran- dančioms labiau tarp protestan- tų ar žydų. Katalikiškų mokyk- lų studentai taipgi yra gana li- beralūs, liečiant rasines proble- mas.

Kaip sekasi profesionalams, baigusiems katalikiškąs mokyk- las, kai jie patenka tarp neka- talikų? Konstatuota, kad tokie katalikai turi geresnį pasiseki- mą, negu tie katalikai, kurie katalikiškų mokyklų nelankė. Lankiusieji savo pareigas atlie- ka su didesniu įsitikinimu, nes, niekada nebuvę mažumoje pa- mokų metu klasėse, jie yra įgi- ję didesnės drąsos veikti.

Sekdami katalikiškąs mokyk- las baigusiuju jaugimą visuo- menėn, studijos autoriai suži- nojo, kad tokie ir kitų taisybų sluoksniuose nejaucia jokio var- žymosi, o taipgi neiškiria kit- tus dėl jų taisybos ar tautybės.

Ar katalikiškos mokyklos reikalingos? Tada prieinam prie paties didžiojo klausimo: Ar katalikiš-

MODERNIOJI SIELOVADA

Naujų impulsų sumoderninti sielovados pastangas davė vi- suotinis Bažnyčios suvažiavi- mas. Vienu iš praktiškų tokių pastangų rezultatų yra naujai iš spaudos išėjęs veikalas "Pas- toral Ministry in a Time of Change" (išleido Bruce Publi- shing Co. Milwaukee, 1966 m., 494 psl., \$8.50).

Veikale stengiamasi amžiais sukauptą sielovados patyrimą dabar praturinti naujaisiais modernios sociologijos, psicho- logijos, pedagogikos, o net ir architektūros bei ekonomikos laimėjimais, kiek tai liečia sie- lų ganymo reikala.

Veikalo redaktorius kun. dr. Eug. Weitzel, vienuolis viatorio- nas, anksčiau dėstęs seminari- joje Washington, yra pats pe- dagogas ir teologas, o šiam vei- kalui jis yra sutelkęs net 26 sa- vo šakų specialistus, kurie čia atsikraistais straipsniais dėsto apie naująją liturgiją, bažnytinę ar- chitektūrą, nuodėmklausio ir sielų vadovo pareigas pamokslų modernų atnaujinimą, katechi-

zacijos pagyvinimą, dabarties parapijų problemas, parapijos vadovų atsakomybę, dvasininko- talyk mokyklose ir organizacijo- se, veikimą su jaunimu, ryšius su nekatalikais, krikščionybės nešimą į verslo sluoksnius, apaštalavimą studentijoje, pa- reigas ligoninės, vienuolyno, ka- riuomenės, kalėjimo kapeliono ir t. p. Neuzmirštama nei mo-

derniųjų susižinojimo priemonių panaudojimo sielovados reika- lui: radijo, foto žurnalizmo, te- levizijos.

Kiekvienam nagrinėjama- jam klausimui duodama plati nau- jausia literatūra, kad norinty- sis studijas pagilinti, iš karto žinotų, kur medžiagos ieškoti. Veikalas, suprantama, pirmo- n eilėn skiriamas dvysiskijai, ta- čiau gali būti naudingas ir įvai- rių sričių pasauliečiams.

J. Pr.

EUDEIKIS

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Trys Moderniškos Kopyčios:

4605 - 07 South Hermitage Avenue

Telefonas — Yards 7 - 1741 - 2

4330 - 34 South California Avenue

Telefonas LA 3 - 0440 ir LA 3 - 9852

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYS MODERNIOS KOKPLYČIOS

2533 West 71st Street

Tel. GR 6-2345 - 6

1410 So. 50th Ave., Cicero

Tel. TO 3-2108 - 09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

MAZEIKA & EVANS

FUNERAL HOME

THREE

AIR-CONDITIONED CHAPELS

Parking Facilities

6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9600

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA

Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių

ir kitų papuošimų

2443 West 63rd STREET

Telef. PProspect 8 - 0833 PProspect 8 - 0834

REAL ESTATE — INCOME TAX DRAUDIMO IR KT. REIKALAI

A. & L. INSURANCE AGENCY AND REALTY

A. LAURAITIS

4645 S. Ashland Ave., LA 3-8775

(Currency Exchange patalpose)

Sąžiningas Patarnavimas

TELEVIZIJAS:

paprastas ir spalvotas nebrangiai taisy. Už patarnavimą vietoje \$3, už dirbtuvės darbą \$10.00 ir dalys. Pasiteiraukite apie naujas.

J. MIGLINAS

2549 W. 69 St., II auk., PR 6-1063

DEKORAVIMAS

IS VIDAUS IR IS LAUKO

Kilimai ir apmušti baldai valomi

J. RUDIS Tel. Cliffside 4-1050

VALOME

KILIMUS IR BALDUS

Planname ir vaškuojame visų rūšių grindis. J. BUBNYS. RE 7-5168

FRANK ZAPOLIS

3208 1/2 West 95th Street

Chicago, Illinois 60642

Tel. CA. 4-9654 ir GR. 6-4339

TV - Radio - Stereo

BANGA

Pardavimas ir taisymas

2649 W. 63rd Street

Tel. 434 - 0421

P. Rudėnas K. Simulis

Restoran Neringa

LIETUVIŠKI IR AMERIKONISKI VALGIAI

2632 West 71st St.,

Telef. — 778-9359

Atdara kasdien nuo 6:30 val. ryto iki 8 v. v. Sekm. nuo 9v.r. iki 8 v.v.

sav. Tereš Karvelaitienė — T. J. Aguiar

Perskaite Draugą, duokite kitiems pasiskaityti.

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

JADVYGA PAUKŠTIENĖ TORONTE

Išpūdžiai ir mintys, tapybos parodai praėjus

Dr. archt. A. KULPAVICIUS

Paprastai yra kalbama apie dailininko darbus, kaip kūrinį. Tapytojas kuria paveikslą; šokėja kuria šokį; poetas — eilėraštį. Todėl ir viena ar kita meno šaka gali būti aptarta kaip autonominė, apimanti tačiau tuos pačius kūrinio motyvų elementus, kaip filosofinį, liečiantį žmogaus kūrybą apskritai; tautinį, liečiantį konkretų lietuvių tautos gyvenimą; ir individualinį, liečiantį paties dailininko, kaip žmogaus, kūrybą ir jo gyvenimą. Todėl nenustabu, kad kūrėjai skiriasi vienas nuo kito visiškai skirtingais patyrimais bei išgyvenimais ar principais, kuriuose menas klesti. Sukuria-

zentoja mūsų išgyvenimo jausmą, padarydamas jį matomu ar girdimu. Meniškoji forma yra susijusi su dinamine forma, su mūsų tiesioginiais pojūčiais, mentalitetu ar emociniu gyvenimu. Meniškas darbas yra lyg išgyvento gyvenimo projekcija į laiko ir vietos struktūras.

Su tokiomis įžanginėmis mintimis prieiname prie dail. J. Paukštienės kūrinių, pateiktų Toronto visuomenei praėjusio gruodžio mėn. parodoj. Dailininkė čia reprezentavosi kaip komplikuotos meniškosios formos sprendėja. Kai kur gal ir paskubomis, bet ryškiai sąmoningos valios vedina, ji prakalba į mus

Dail. J. Paukštienės dailės parodoje Toronte. Iš kairės į dešinę: Kanados Lietuvių katalikių moterų c.v. pir. A. Šunčailienė, dail. J. Paukštienė, žurnalo "Moteris" adm. B. Pabedinskienė ir men. red. N. Kulpavičienė. Nuotr. S. Dapkaus

ma savita tikrovė, kurią galima būtų vadinti kūrybiškumu.

Kūrybiškumas tačiau yra daugiau negu įprastinis savitumas. Ne kiekvienas, kas yra savitas, būtinai yra ar turi būti kūrybiškas. Tikra kūrybinė apraška tėra toksai savito ydo sukūrimas, kuris atremiamas ne į kompiliacinę kitų sintezę ar naivų faktinės tikrovės bei jos įvykių plagijavimą, o į savo paties kūrybinį fiat, kaip pastebėjo J. Girnys. O meninės tiesos charakterį tiriant, reikia dar pridurti, kad kiekvienas meniškas darbas repre-

itkinančiu balsu, ekspresyvia forma, taisyklinga linija, kur apraška ir gyvasis minties ir jausmų procesas stebėtojai atrodo aiškiai ir nuoširdžiai atvaizduota. Visas tapybinis polėkis yra gyvatingas ir pagau-nantis, vaizduojamoji mintis atrodo kaip viena tikrovė. Tai individualinis menininkės privalumas; išbalansuotas kontūras ir spalva, linija ir masė atrodo kaip emocijos, gyvos ir šiltos.

Dailininkė nuoširdžiai įsilieja į tuos laukus, kurie taip mums visiems dar brangūs. Jūratė ir Kastytis, Eglė Žalčių karalienė,

Dail. J. Paukštienės dailės parodos lankytojai Toronte. Nuotr. S. Dapkaus

J. Paukštienė

Obuolių Madona (aliejus)

Iza Motekaitienė

ČIA VISKAS TAIP TRAPU

Skiriu mielai St. S.

ŠIRDIES DŪŽIS

— Čia viskas taip trapu, —
Kiekvienas širdies dūžis dvelkia mirtimi:
Pastogėse žemiškų namų
Mes nebuvimui paskirti...

SUGRĮŽK!

O, prasiveržk pro mirties barikadas,
Sugrįžk!
Širdis išdeginta laukimo liepsnomis!
Žibintai saulų uždegti,
Visi keliai laisvi
Ir durys plačiai atdaros:
Neį klystelių,
Anei Tamsos!
Tiktai sugrįžk, sugrįžk, —
Kol neprigėriau aš pati
Klanuos mano raudos!

TU AMŽIAIS SU MANIM!

Vis vien tu amžių amžiais su manim, —
Nors išėjai iš šios mirties pavėsio!
Pro žydinčias ir slepiančias velėnas
Tu gyvas mūsų praėjim!

Užrakinau aš viską sau širdim
Ir į rožančių tavo atmintį suvėriau,
Gėles, drauge bučiuotas, čia sudėjau, —
Tavęs joks laikas neatims!

— Išėkis! — Sapno nieks nesutrūkdys,
Nes pridengė šviesias žvaigždes mirties šešėlis.
Pavasariais tau lopšines kuždėsiu,
Sielų pasauli Meilė švies.

Vilniaus ilgesys, Jaunimas šoka ir kt. Kūriniuose ji eina tuo keliu, kuris dar nėra nutraukęs ryšių su gyvybiniais tautos gelmių pradais. Kiek čia sunkumų bus sutikta, apie tai nekalbėsime, tačiau toks kultūros kelias turi būti išeitis.

Tai nėra formalinis kurios nors aukštesnės valios matavimas, bet tai yra iš pasaulio ir žmogaus prigimties sąrangos kylas dėsnis. Todėl atrodo, kad ne naujoviškumu, o šiandieninės lietuvių tikrovės būseną dailininkė bando išskirti ir palaikyti gyvais tuos klausimus, kurie jos yra savaip išgyventi ir nuspalvinti vidinio žmogiškojo pasaulio nuotakomis.

O J. Paukštienės gamtos vaizdavimas, ar tai būtų akimirksnio momentas (Šienapiūtė, Rugiapūtė baigiant, Sekmadienio rytą), ar tai atmintyje įstrigę vaizdai (Kaimas snaudžia, Ruduo tarp gluosnių, Medžiai temstant) yra atlikta meninio tikrumo esmėje, o ne akelai bei ištikimai perduodant nuoga ją tikrovę. Nesunku įžiūrėti J. Paukštienės peizažuose ir naturmortuose, kad tai meninė tik-

rovė kūrybinės fantazijos šviesoje tampa aukštesnės tikrovės simboliu. Ar tai žydinčioji gėlė vazoje, ar susivijusios medžių šakos, ar jūros pakrančių peizažas, visa transformuojasi į įsivaizduojamąją dalį ir sutvirtina tą siekimą (image) su meniškumu vitališkumu.

Kuri yra tikroji motina?

Ne ta tikroji motina, kuri pagimdžiusi palieka vaiką prie vienuolyno durų, bet ta ponija, kuri, atvykusi puošni ir susirūpinusi, tą vaiką įteisinga ir išsiveža.

"Trečioji moteris" — Aloyzas Baronas

Laisvė ir mirtis už idėją

Laisvė labiausiai deklamuojamas ir piktnaudojamas žodis, bet yra daug už ją mirstančių ir todėl ji gyva. Jei jau mirė už grašį, būsi paslėptas, o jei mirė už idėją, būsi išaukštintas.

"Trečioji moteris" — Aloyzas Baronas

PASAULIS ŠAUKIASI TAVĘS

NIJOLE SEMENAITE - ETZWILER

Ar atsimenate, kuriems teko kiek anksčiau atvykti į JAV, II pasaulinio karo naujokų ėmimo plakatus? UNCLE SAM NEDS YOU (Dėdė Samas šaukiasi tavęs!), skelbė jie. Po dvidešimt penkerių metų panašus reikalas yra kur kas aštresnis bei didesnis. Tačiau plakatai, jei šiuo metu tokie egzistuoja, turėtų byloti: "PASAULIS ŠAUKIASI TAVĘS!"

Kiek daug yra nuostabių miestų visoje Afrikoje, Azijoje ir Pietų bei Centro Amerikoje, pagarsėjusių savo turtais, grožiu ir romantiškumu. Tad Mahal majestotiškas turtingumas, Rio de Janeiro žavumas, Casablancos paslaptis yra didžiausia atrakcija tūkstančiams turistų bei studentų. Bet lygiai tose pačiose vietose randamas ir didžiausias skurdas. Ir nors žmonės tuose besivystančiuose kraštuose ne tik bando, bet ir daro drąsiausius žingsnius socialinėje bei ekonominėje pažangoje, tačiau visa situacija dar vis yra daug arčiau 19-tojo šimtmečio, negu 20-tojo.

Ir taip kas dieną auga vis didesnė stoka talkos rankų, kurios palengvintų tą baisų vargą, neturta, neraštingumą bei ligas, klestėte klestinčias tuose pasaulio kampeliuose. Amerikiečių organizacijos, tiek valdžios, tiek privačios, ga-

švenčia trejetą metų, kad pasiūlytų auklėjimo, mokymams, organizuodami bendro meninį gyvenimą, plėsdami žemės ūkį ir ugdydami piliečių sveikatą, greta vietinių tos srities darbuotojų. Savanoriai gali būti viengungiai arba vedė ir iš įvairiausių kraštų. Tam tikrą laikotarpį jie yra lavinami diecezijos lavinimo centruose: Georgetown universitete, Grailville, Loveland, Ohio, arba centruose, esančiuose Pietų ir Centro Amerikoje. Savanoriai yra raginami patys pasirūpinti savo išlaikymu, bet daugelis jų yra "išnuyti" parapijos arba diecezijos.

Diecezijų projektai

Keletas diecezijų visose JAV-ėse turi projektų lygiai tokių pačių, kaip PAVLA. Pavyzdžiui, Madison, Wisconsin, diecezija įvedė atostogines misijų programas kunigams, seminaristams bei pasauliečiams meksikiečių Matamoros diecezijoje. LAMP (Latin American Mission Program — Pietų ir Centro Amerikos misijos programa) maloniai priima šeimas bei pavienius asmenis ir nenustato kokio amžiaus turi būti savanoriai. Savanoriai išlaiko save ir taip turi pasirūpinti savo kelionės išlaidoms. Kadangi darbo periodas yra tikrai nuo dviejų iki keturių savaičių, projektas

sone, N. J. (374 Grand St.), pasiūlo viengungiams vyrams ir vedusioms poroms dvejų metų darbą, kurį galima ir pratęsti. Tolimuose Rytuose, Pietų Amerikoje, Pietų Afrikoje ir net pačiose JAV-ėse.

Young Christian Workers — Jaunieji krikščionys darbininkai (1655 W. Jackson Blvd., Chicago, Ill. 60612) siunčia savo narius, 22 m. ar vyresnius, su 18 mėnesių ar daugiau YCW patyrimu į Aziją, Afriką ir Pietų bei Centro Ameriką.

Misionieriai Afrikoje

WVA (Women Volunteers Association — Moterų savanorių sąjunga, 1671 Madison St., N. W., Washington, D.C., 02011) paieško netekėjusių moterų, 23—36 metų amžiaus, kurios yra baigusios profesionalią slaugymą, mokymo ar panašios karjeros lavinimą, kad jos pasidarytų trejetą metų Afrikos misijose.

Amžinas apaštalavimas

Be visų tų sumintų laikinių programų, yra pora organizacijų moterims, norinčioms apaštalauti visą savo amžių. International Catholic Auxiliaries (Tarptautinis katalikių pagalbinis vienetas), 1734 Asbury Ave., Evanston, Ill., yra pasauliečių organizacija netekėjusių moterims, 18—30 m. amžiaus, kurios darbuojasi visose socialinio veikimo srityse JAV, Kanadoje, Europoje, Pietų ir C. Amerikoje, Afrikoje, Tol. Rytuose ir Vid. Rytuose. Po trejų metų darbuotės, organizacijos narė padaro ištikimumo misionieriškam darbiui įžadą, kuris, paprastai, dar pakartojamas po vienerių metų, ir tada jau apsisprendžiama visam amžiui dėl savo pašaukimo.

Straipsnio autorė 1962 m. Sao Paulo neturtingųjų priemiestyje

na aktyviai pasireiškė, siūsdamos savanorius į tas vietas "padėti kitiems, kad jie padėtų sau". Taikos korpusas (Peace Corps), Amerikiečių draugų partarnavimo komitetas (American Friends Service Committee), Pagalba (AID) ir kitos yra labai plačiai žinomos savo geru darbu. Gal ne taip gerai žinomas, bet lygiai toli siekiantis yra ir Katalikų Bažnyčios darbas.

Pasaulečiai savanoriai

Amerikiečių katalikai gali labai didžiulis taisyklėmis darbas, kuriuos metais atliko misionieriai. Dabargi, kada akcentuojamas ypač ir pasauliečių apaštalavimas, pasauliečiai gali patys visur prisidėti misionieriškam savo darbu, tapdami pasauliečiais savanoriais bet kurioje vienoje iš viso tuzino organizacijų.

PAVLA (Papal Volunteers for Latin America — Popiežiaus savanoriai Lotynų Amerikai, 22 W. Monroe St., Chicago, Ill.) yra, tur būt, labiausiai žinoma pasauliečių organizacijų. Savanoriai, nežiūrint amžiaus bei susidomėjimo srities, pa-

yra prieinamas beveik kiekvienam, o tuo pačiu suteikia didelę galimybę asmeniui arba šeimai praleisti laiką Meksikoje, atliekant tuo tarpu ir naudingą darbą. Savanoriai veikia daugely sričių, veikia tarpe kitų religinio auklėjimo, sveikatos, slaugymo, pirmos pagalbos, statybų srityje, moko staliaus amato, meno, anglų kalbos, aritmetikos ir rankdarbių.

Pasaulečiai, misijų pagalbininkai

Los Angeles turi organizaciją, vadinamą Lay Mission Helpers (Pasaulečiai, misijų pagalbininkai), kurie darbuojasi ne tik Pietų bei Centro Amerikoje, bet taipgi Afrikoje, Indijoje ir Tolimuose Rytuose. Pageidaujami asmenys, baigusieji universitetą ir 25—40 metų amžiaus.

Ir kitokios savanorių programos yra prieinamos tiems, kurie norėtų darbuotis bet kurioje pasaulio dalyje. Association for International Development — Tarptautinio vystymosi sąjunga (tik šios organizacijos nereikia sumaišyti su JAV-ės valdžios AID), įsteigta Pater-

Jaunos studentės

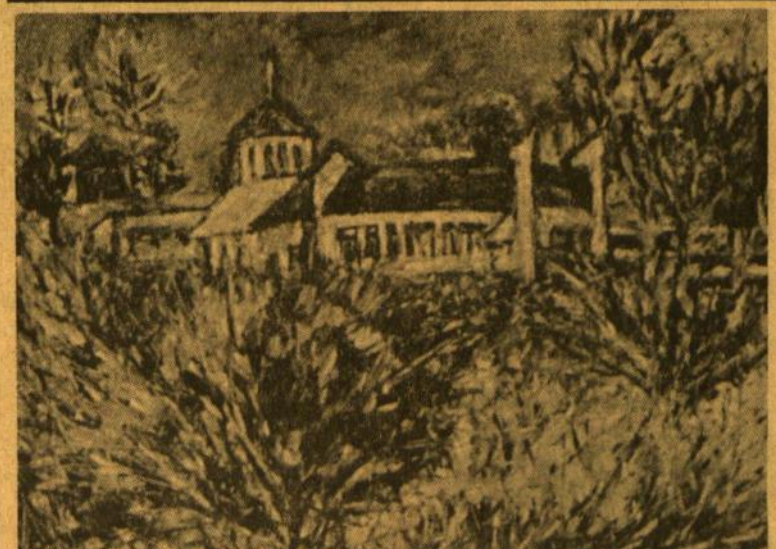
Visų tų įvairiausių organizacijų egzistavimas išryškina keletą svarbių faktų. Pirmiausia, misijų laukai nėra vien dvasiškiai ar vienuoliams; nuolat augantis misionierių skaičius yra sudarytas iš gražių, žvalių studentų, gabių jaunų vyrų, petingų ūkininkaičių, vedusių porų ir jų vaikų.

Taipgi jau pakeitė savo veidą ir pats misionieriškas darbas: jis nėra įremitas vien į tikybos mokymą. Nepaprastai reikalinga veikla, laukianti savanorių, mokytojų slaugių, žemės ūkio ir kitokių darbininkų rankų.

Ne vien pinigais, bet ir savo darbu

Pažymėtina, kad kataliko pasauliečio rolė nėra suvaržyta taip vadinamo "pavduojančio misionieriaus", kuris pasiunčia savo skatikus, bet ne pats save. Ir nors aukos iš tų, kurie negali apleisti savo darbų bei namų, yra daugiau negu laukiamos visų organizacijų, tačiau labiau už viską yra laukiamas pats vyras ar moteris, kurie pasiryžę išklausti savanoriško darban kvietimo.

Dviems savaitėms ar dviems metams ar net daugiau savanoris gali paragauti tokio gyvenimo, kokio jis nė neįsivaizdavo savo gimtame mieste. Nežiūrint tamsaus nusivylimo momentu, jis pasijus nepalyginamo džiaugsmo pajutimo, pažinimo ir dvasinio pasitenkinimo sukury, kurį tas darbas jam gali duoti. O labiausiai už visa kita, tokiose sąlygose kiekvienas patirs, ką reiškia būti tikrai savo dvasioje gyvu krikščioniu.

J. Paukštienė

Balta pilaitė rudenį (aliejus)